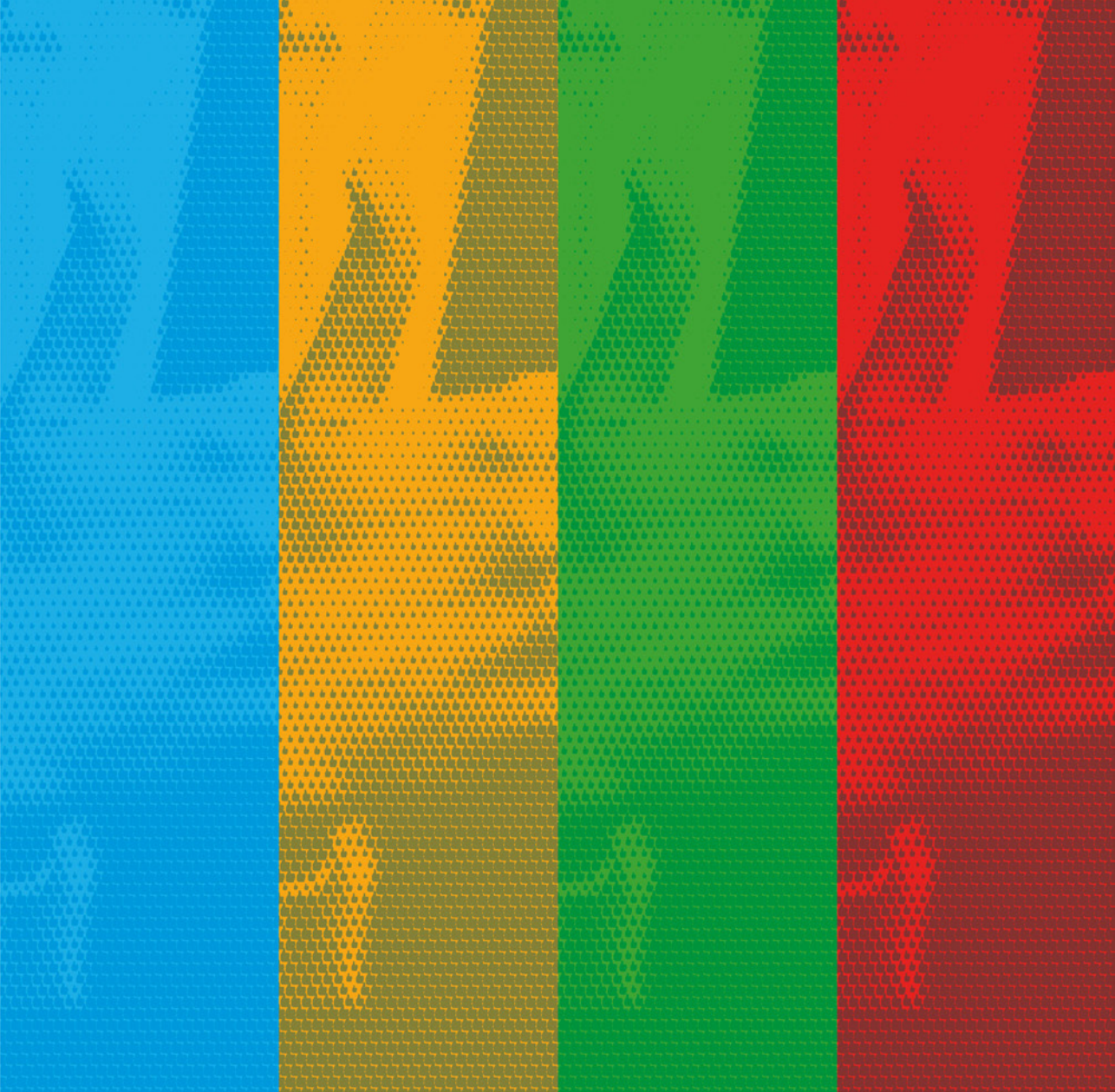

Letno poročilo 2024

ZBS | Združenje bank Slovenije

ZBS¹ Združenje bank Slovenije

Šubičeva ulica 2, SI-1000 Ljubljana

Telefon: +386 (0)1 24 29 700

info@zbs-giz.si www.zbs-giz.si

Uredila: Aleksandra Žibrat

Jezikovni pregled: Julija Klančičar

Oblikovanje naslovnice: Poanta d. o. o.

Prelom in tipska stran: Roboplast, d. o. o.

Ljubljana 2025

ISSN 3023-9737

Kazalo

Sporočilo predsednika nadzornega sveta 4

Uvod 9

Organi Združenja bank Slovenije 14

Članice 16

Ekipa Združenja bank Slovenije 17

Nekateri makroekonomski podatki za Slovenijo 18

Nekateri podatki za slovenski bančni sektor 19

Aktivnosti Združenja bank Slovenije v letu 202420

Sporočilo predsednika nadzornega sveta

Leto 2024 je bilo tako v Sloveniji kot globalno polno izzivov, ki so vplivali tudi na poslovanje bank. Čeprav nismo doživljali velikih šokov, kot so epidemije, poplave ali izbruhi energetske ali sorodnih kriz, pa so se globalne geopolitične razmere zaostrovale, kar je odsevalo v gospodarskih gibanjih. Zaradi globalnih napetosti, kot sta vojna v Ukrajini in negotovost na svetovnih trgih, so morale banke obvladovati povečana tveganja valutnih in obrestnih nihanj na mednarodnih finančnih trgih. Negotovost glede gospodarskih napovedi, obrestnih mer in inflacije je vplivala na povpraševanje po bančnih produktih, predvsem nefinančnih družb, ter investicijsko aktivnost gospodarstva.

V okolju globalnih negotovosti in ohlajanja gospodarske aktivnosti smo bili priča začetku zniževanja obrestnih mer Evropske centralne banke (ECB).

Domača gospodarska aktivnost se je kljub zahtevnim razmeram v mednarodnem okolju in negotovim napovedim ohranjala na ravni, ki je bila nad povprečjem Evropske unije (EU). Kljub začetku postopnega zniževanja obrestnih mer ECB, ki smo ga dočakali v drugi polovici leta 2024, so zaradi visoke presežne likvidnosti slovenskega bančnega sektorja tudi v minulem letu ravni obrestnih mer imele pozitiven vpliv na rezultate poslovanja bančnega sektorja. Obrestne mere za posojila nebančnemu sektorju so se v letu 2024 postopoma zniževale, kar je pozitivno vplivalo na kreditno povpraševanje, ki se je začelo postopoma krepiti. Predvsem je raslo povpraševanje po potrošniških kreditih, še vedno pa je ostajalo šibko povpraševanje nefinančnih družb. Nadaljevala se je tudi rast depozitov, čeprav z nižjo stopnjo kot v letu 2023.

Zaradi nesorazmerja med rastjo depozitov in rastjo kreditov imamo v Sloveniji še vedno izredno neučinkovito razmerje med krediti in depoziti, ki se giba na ravni okrog 60 odstotkov za depozite, ob tem pa kljub postopnemu

povečevanju obsega dolgoročnih depozitov struktura depozitov še vedno ostaja močno v prid depozitom na vpogled, kar je tudi v minulem letu vodilo v bolj postopen prenos sprememb obrestnih mer ECB na depozite kratkih ročnosti. Obrestne mere srednjeročno vezanih vlog pa so primerljive povprečju v ekonomski in monetarni uniji (EMU).

Dobiček in donosnost na kapital sta primerljiva predhodnemu letu. Kakovost kreditnega portfelja je še naprej visoka z zgodovinsko najmanjšimi deleži slabih posojil (NPE). Kapitalski in likvidnostni položaj bančnega sistema ostajata dobra in bančni sistem je ustrezno pripravljen podpreti financiranje potreb prebivalcev, gospodarstva in države.

V letu 2024 so torej banke v Sloveniji in širše delovale v do neke mere stabilnem, a hkrati tudi izzivov polnem poslovnem okolju.

Glavni izziv za poslovanje bančnega sektorja v EU in tudi Sloveniji je vprašanje ohranjanja konkurenčnosti, tako globalno kakor lokalno. Ta izziv vključuje potrebo po nadaljnji digitalizaciji, ki je ključen del strateških načrtov bank. Banke so še naprej vlagale v tehnologijo za izboljšanje uporabniške izkušnje in še posebno v tehnologijo za zaščito pred kibernetскими tveganji. Stranke namreč vse bolj pričakujejo in zahtevajo digitalne storitve, kot so mobilne aplikacije in spletno bančništvo. Banke se morajo prilagajati, da lahko ponudijo inovativne in uporabniku prijazne storitve, hkrati pa morajo zagotoviti, da so te storitve varne in skladne tudi z vso regulativo.

Banke in hranilnice stalno investirajo v tehnologijo ter nadgrajujejo varnostne sisteme in mehanizme, s katerimi do največje možne mere zaščitijo podatke strank, vendar pa ti mehanizmi in sistemi ne morejo preprečiti izpostavljenosti tveganjem v primerih, ko komitenti sami posredujejo svoje podatke nekomu, ki jih v nadaljevanju lahko uporabi za goljufije ali druge nezakonite namene. Vsi razpoložljivi podatki kažejo na to, da do zlorab v največjem delu prihaja zaradi ravnanj ljudi, bodisi zaradi nevednosti bodisi neozaveščenosti. Zato je eno izmed pomembnih težišč aktivnosti na področju kibernetiske varnosti tudi ozaveščanje in članice so prek Združenja ter s pomočjo zunanje agencije tudi v letu 2024 nadaljevale kampanjo o kibernetiski varnosti Pazi.se. Rezultati anket kažejo dober učinek, vendar pa je pri upravljanju izpostavljenosti kibernetickemu tveganju ključnega pome-

na tudi sodelovanje različnih institucij, tako nacionalnega odzivnega centra za kibernetško varnost SI-CERT, Policije, Ministrstva za digitalno preobrazbo kot Slovenskega združenja korporativne varnosti in vseh, ki lahko pripomorejo k večji zaščiti – za sodelovanje pri teh aktivnostih se vsem zahvaljujem in upam na še močnejše povezovanje v prihodnje.

Drug pomemben izziv je povezan s podnebnimi spremembami in odzivi nanje. Bančni sektor oblikuje produkte, ki odgovarjajo na potrebo po spodbujanju in podpiranju projektov za učinkovito rabo energije in proizvodnjo energije iz obnovljivih virov ter tudi na potrebo po vključitvi pomembnih družbenih in upravljavskih vidikov. Investicije v tehnološki razvoj za spodbujanje prehoda v trajnostno gospodarstvo so lahko eden izmed pomembnih stimulusov ohranjanja gospodarske aktivnosti in konkurenčnosti ter hkrati neodvisnosti Slovenije in Evrope. Banke bodo z usmerjanjem sredstev v naložbe, ki so družbeno in okoljsko odgovorne, odigrale pomembno vlogo pri tem.

Eden izmed ključnih izzivov ohranjanja konkurenčnosti evropskega in slovenskega poslovnega okolja pa sta vse bolj očitno hiperregulacija in nepreglednost regulacije. Vse večji regulatorni pritisk na različnih področjih poslovanja, ki je v teh negotovih globalnih razmerah in zaradi vojn še dodatno povečan na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma ter izvrševanja sankcij, zahteva velike naložbe v skladnost s predpisi in notranje nadzorne mehanizme ter postavlja izziv, kako izpolniti vse regulatorne zahteve in ob tem ne ohromiti nujne poslovne agilnosti.

V Sloveniji smo bili tudi v letu 2024 priča mnogim davčnim in drugim spremembam poslovnega in pravnega okolja, ki zmanjšujejo primerljivost okolja poslovanja z drugimi državami in s tem konkurenčnost ne le bančnega sistema, temveč celotnega gospodarstva ter ne nazadnje države. Za slovensko gospodarstvo, ki je odvisno od tujega povpraševanja, pa je ohranjanje konkurenčnosti stvar preživetja.

Vse te izzive so banke premagovale s prilagoditvijo poslovnih modelov, povečanimi vlaganji v digitalizacijo, inovacije in kibernetško varnost ter previdnostjo pri obvladovanju tveganj, povezanih s spremembami politike obrestnih mer in geopolitično negotovostjo.

Poslovne razmere, ki jih zaznamujejo omejeno kreditno povpraševanje in visoki regulativni stroški poslovanja, so v Sloveniji in celotni Evropi spodbujale proces konsolidacije, ki se še nadaljuje. V letu 2024 smo bili priča nadaljnjemu zmanjševanju števila bank in hranilnic v Sloveniji, ki je posledica združitve.

Ob globalnih geopolitičnih napetostih ter izzivih in priložnostih okoljskih sprememb in razvoja tehnologije želim v ospredje postaviti še en izziv – ohranjanje in pridobivanje potrebnih kadrov ter nujo po prilagajanju izobraževalnega sistema dolgoročnim strukturnim spremembam, tako demografskim kakor tehnološkim. Delno bo pri odgovarjanju na ta izziv pomagala tehnologija s svojimi rešitvami prek digitalizacije, avtomatizacije in robotizacije, vendar pa mnogih aktivnosti ne bodo mogli izvajati roboti. Konkurriranje za te kadre v regiji in tudi v EU in Sloveniji poleg administrativnih postopkov zaposlovanja otežuje predvsem skupni strošek dela za delodajalca v razmerju do neto prejemka zaposlenega. V Sloveniji na žalost še vedno zelo podcenjujemo ta problem in njegov dolgoročni negativni učinek na konkurenčnost ne le bančnega sektorja, temveč celotnega gospodarstva. Reševanje teh vprašanj je ključno za ohranjanje konkurenčnosti.

Hitro spreminjajoče se okolje pa poleg izzivov prinaša tudi zgodovinske priložnosti. Za uspešen odziv na priložnosti ali izzive je bistven dialog z izmenjavo mnenj med gospodarstvom in institucijami ter oblikovalci politik tako znotraj nacionalnih meja kakor v EU in regiji. Potruditi se moramo razumeti drug drugega in iskati medsebojne sinergije. Za celotno gospodarstvo je nujno, da država zagotovi predvidljivo in konkurenčno poslovno okolje. Bančni sektor in celotno gospodarstvo danes poslujeta v vse bolj nestabilnem nacionalnem pravnem in davčnem okolju.

V takšnih okoliščinah je zelo pomembno, da dialog bančnega sektorja tudi na ravni Združenja teče produktivno, na zelo visoki strokovni ravni ter z doslednostjo in ob vzajemnem spoštovanju pri stvareh, ki zadevajo strokovne usmeritve in razvoj panoge; ocenjujem, da smo pri tem na pravi poti.

Za to se zahvaljujem vsem članicam in članom nadzornega sveta Združenja, njihovim namestnicam in namestnikom, članicam in članom odborov ter delovnih skupin, ki delujejo pri Združenju, zaposlenim Združenja, ki so v

okviru svojih delovnih področij vsi pomembno pripomogli k učinkovitemu delovanju Združenja, prav tako pa vsem slovenskim bančnicam in bančnikom, saj smo s skupnimi močmi kos vsem še tako zahtevnim izzivom.

Blaž Brodnjak,
predsednik nadzornega sveta Združenja bank Slovenije

Uvod

V letu 2024 gospodarstvo k sreči ni doživelo nobenega novega zunanjega šoka, so se pa še naprej krepile globalne geopolitične in gospodarske negotovosti. Kljub stagnaciji gospodarske aktivnosti je bila ta vključno z makroekonomskim okoljem relativno stabilna, kar je odsevalo tudi v poslovanju bančnega sektorja; ta je še naprej ohranjal visoko kapitalsko stabilnost ob visoki kakovosti kreditnega portfelja in visoko presežno likvidnost ter dobre poslovne rezultate ob sicer šibkem kreditnem povpraševanju predvsem ne-finančnih družb, ki je povezano s šibko ravnilo investicijske aktivnosti.

Medtem se je moral bančni sektor – in hkrati z njim aktivnosti Združenja, ki jih izvajajo zaposleni na Združenju ter predstavniki bank in hranilnic (članic) v odborih in delovnih telesih – tudi v minulem letu prilagajati obsežnim spremembam regulative, tako evropske kakor nacionalne, in zaradi vojne v Ukrajini še vedno skrbeti za izvajanje obsežnih sankcijskih ukrepov, vse to je prinašalo izjemno visok strošek zagotavljanja regulatorne skladnosti, kakor tudi visoke stroške razvoja dejavnosti in obvladovanja izpostavljenosti kibernetiskim tveganjem.

Kot rečeno, je tudi leto 2024 prineslo nove nacionalne davčne in sorodne spremembe, ki so poviševale stroške poslovanja, predvsem strošek dela, ter druge zakonodajne spremembe, ki zvišujejo stroške poslovanja bančnega sektorja, kot na primer višje obveznosti vplačil v jamstveni sklad in obveznosti, povezane z regulatornim okvirom reševanja bank. Te spremembe in nepredvidljivost zakonodajnega, pravnega in davčnega sistema slovenski bančni sektor nadalje postavljajo v nekonkurenčen položaj v primerjavi z bančnim sektorjem večine EU.

Združenje je tudi v letu 2024 zagotavljalo podporo članicam na vseh petih strateških področjih našega dela, še zlasti pa je še več aktivnosti kot v letu 2023 usmerilo v ozaveščanje splošne javnosti o zmanjševanju izpostavljenosti spletnim prevaram oziroma goljufijam.

Nadalje je Združenje krepilo tudi sodelovanje z gospodarstvom (Gospodarsko zbornico Slovenije, Obrtno-podjetniško zbornico Slovenije in ostalimi delodajalskimi združenji v okviru iniciative Gospodarskega kroga, v katero je vključenih 15 delodajalskih združenj), SI-CERT-om in Policijo ter s sodstvom, Uradom RS za makroekonomske analize in razvoj, Geodetsko upravo RS, Agencijo RS za okolje in drugimi, pa tudi z različnimi bančnimi združenji držav EU ter širilo aktivnosti v Evropski bančni federaciji.

Realizirani so bili tako rekoč vsi operativni cilji, postavljeni v programu dela za leto 2024, izvedene pa so bile še mnoge dodatne aktivnosti in naloge, povezane predvsem z nepredvidenimi in preštevilnimi spremembami pravnega okolja.

Naše aktivnosti so kot že nekaj časa doslej temeljile na naslednjih strateških ciljih:

- ugled,
- financiranje gospodarstva, novi produkti in zelena ekonomija,
- regulativa in nadzor,
- digitalna transformacija,
- varstvo potrošnikov.

V okviru doseganja cilja krepitve ugleda je Združenje dosledno izvajalo komunikacijsko strategijo v vseh segmentih od splošne komunikacije do aktivnosti izobraževanja in publicistike ter si prizadevalo za dvig razumevanja vloge bančnega sektorja pri financiranju potreb prebivalcev in gospodarskega razvoja. Na podlagi analize medijskih objav in statistike (pozitivna, nevtralna in negativna objava) ugotavljamo, da je tudi v letu 2024 mogoče zaznati nadaljnjo rast števila strokovnih in objektivnih objav.

Tehnološki razvoj in digitalizacija prinašata veliko koristi, hkrati pa povečujeta izpostavljenost kibernetских tveganjem. Ob podpori članic in v sodelovanju z zunanjo agencijo je Združenje zato nadaljevalo kampanjo Pazi.se

na področju ozaveščanja javnosti o kibernetiskih prevarah in o tem, kako se zaščititi pred njimi, ter izvedlo še številne brezplačne aktivnosti ozaveščanja za različne skupine prebivalcev. Izdali smo tudi posebno številko Bančnega vestnika, ki je bila v celoti posvečena kibernetiskim tveganjem.

Tudi z izobraževalnimi aktivnostmi Izobraževalnega centra smo dosegli in presegli vse načrtovane cilje.

Na področju poslovanja s prebivalci velja v ospredje postaviti priprave na zagotavljanje večje fizične in digitalne dostopnosti finančnih storitev ranljivejšim skupinam. Posebej je bila oblikovana tudi ponudba nekaterih članic Združenja za socialno bolj ranljive kreditogjemalece za zamenjavo kreditov v švicarskih frankih.

Na področju financiranja gospodarstva in upravljanja tveganj so bile naše aktivnosti usmerjene v implementacijo spreminjajočih se regulatornih zahtev ter nadaljnje uvajanje elementov ESG v različne poslovne procese sektorja, zlasti v upravljanje kreditnega in likvidnostnega tveganja, tržnih tveganj ter operativnega tveganja, upravljanje kreditnih zavarovanj prek dopolnjenega obrazca za pripravo povzetka poročila o cenoitvi nepremičnine, portfeljskih analiz in testiranja izjemnih situacij, povezanih s podnebjem, ob tem so se nadaljevale tudi aktivnosti za vzpostavitev tehnološko naprednejše podpore postopku zbiranja in analize podatkov ESG v sodelovanju z Banko Slovenije.

Na področju bančne regulative in nadzora ter pravnih vprašanj in skladnosti je treba posebej omeniti pobude in kasneje tudi vložene predloge amandmajev k preštevilnim zakonodajnim spremembam tako na evropski kakor nacionalni ravni. Število in hitrost sprememb predpisov, kjer prihaja do ne-konsistentnosti in kolizij, postavljata sektor pred vsebinski in stroškovni izziv zagotavljanja skladnosti poslovanja. Zelo veliko regulatornih sprememb je in bo še v prihodnje na področju izvajanja plačilnih storitev in izmenjave podatkov ter zagotavljanja operativne odpornosti in kibernetiske varnosti. Posebna pozornost je bila namenjena aktu EU o umetni inteligenci, ki prvi na svetu ureja uporabo umetne inteligence v poslovnih procesih.

Na področju digitalne transformacije/informatike, kibernetске varnosti in plačilnega prometa se je nadalje krepilo sodelovanje s SI-CERT-om in Policijo.

Glavne naloge področja plačilnega prometa so bile spremljava stanja migracije obsegov iz rešitve BIPS IKP v rešitev BIPS IP in izvajanje kontrol po direktivi AML ter naloge v povezavi s pomembnim vseevropskim projektom takojšnjih plačil in plačil na drobno.

Na področju denarnega in kapitalskega trga so bile v ospredju aktivnosti v okviru posebne delovne skupine za izvedbo strategije razvoja kapitalskega trga in implementacijo MREL (minimalna zahteva glede kapitala in kvalificiranih obveznosti).

Med pomembnejše aktivnosti Združenja sodijo tudi tiste, namenjene kolektivnemu dogovarjanju oziroma socialnemu partnerstvu. V letu 2024 je bila podpisana nova tarfna priloga, vendar z veljavnostjo le enega leta, zato so se v zadnjem četrtletju minulega leta že začele priprave na nova pogajanja s predstavniki sindikatov.

Združenje je tudi pri lastnem poslovanju zagotavljalo skladnost s predpisi in potrebami po postopni transformaciji. Glede na dejavnost, ki jo opravlja, sicer nima vzpostavljene uradne strategije ali politike upravljanja okoljskih dejavnikov, vendar pri vseh svojih procesih, kolikor je le mogoče, upošteva okoljske dejavnike ter si pri vseh spremembah delovnih procesov prizadeva za zmanjševanje porabe energije in papirja ter zmanjševanje količine odpadkov in njihovo ustrezno razvrščanje. Pri organizaciji dela upošteva tudi družbene dejavnike, kot so varnost in zdravje pri delu ter zagotavljanje primernih in prijaznih delovnih razmer za zaposlene. Članice Združenja so sprejele kodeks (etičnih) načel, po katerih se ravnaajo, ta načela pa smiselno veljajo tudi za ravnanje zaposlenih Združenja oziroma za opravljanje dejavnosti Združenja. Aktivnosti finančnega opismenjevanja, ki jih Združenje izvaja poleg svoje osnovne dejavnosti, so v korist družbe in za udeležence brezplačne.

Združenje je torej tudi v letu 2024 delovalo v dinamičnem okolju, a svoje naloge v sodelovanju z različnimi deležniki opravljalo odzivno in učinkovito, za kar se vsem zahvaljujem, še posebej pa zaposlenim na Združenju ter vsem članom odborov in delovnih skupin. Zahvala gre tudi izvajalcem izvensodne poravnave potrošniških sporov, katerih kompleksnost dela se zaradi čedalje hitrejšega razvoja tehnologije in večje izpostavljenosti tveganju različnih spletnih prevar iz leta v leto povečuje.

Zahvaljujem se tudi nadzornemu svetu Združenja za vse usmeritve in podporo pri uresničevanju ciljev zagotavljanja učinkovite podpore poslovanju bančnega sektorja, kakor tudi za podporo spremembam procesov delovanja Združenja, ki jih je zaradi razvoja tehnologije in regulativnih novosti ter sprememb v okolju treba stalno uvajati.

mag. Stanislava Zadravec Capriolo,
direktorica Združenja bank Slovenije

Organi Združenja bank Slovenije

Organi Združenja bank Slovenije so skupščina, nadzorni svet in direktorica mag. Stanislava Zadavec Capriolo.

Člani nadzornega sveta*

Blaž Brodnjak, predsednik nadzornega sveta, Nova Ljubljanska banka, d. d., Ljubljana

Anita Stojčevska, namestnica predsednika nadzornega sveta, OTP banka, d. d.

Renato Založnik, namestnik predsednika nadzornega sveta, Delavska hranilnica, d. d., Ljubljana

Tomaž Šalamon, Banka Sparkasse, d. d.

Andrej Andoljšek, Addiko Bank, d. d.

Lorenzo Ramajola, UniCredit Banka Slovenija, d. d.

Luigi Fuzio, Banka Intesa Sanpaolo, d. d.

Mario Henjak, Gorenjska banka, d. d., Kranj

Jure Kvaternik, Deželna banka Slovenije, d. d.

Klemen Bajt, Primorska hranilnica Vipava, d. d.

Borut Jamnik, SID banka – Slovenska izvozna in razvojna banka, d. d., Ljubljana

Igo Gruden, Hranilnica Lon, d. d., Kranj

Dimitrij Pregelj, BKS Bank AG, Avstrija, Bančna podružnica Ljubljana

Mitja Otorepec, Summit Leasing Slovenija, d. o. o.

* Stanje na dan 31. decembra 2024.

Namestniki članov

Andrej Lasič, Nova Ljubljanska banka, d. d., Ljubljana

mag. Sabina Župec Kranjc, OTP banka, d. d.

Jasna Mesić, Delavska hranilnica, d. d., Ljubljana

Bojana Novak, Banka Sparkasse, d. d.

Anja Božac, Addiko Bank, d. d.

Marta Koželj Lakner, UniCredit Banka Slovenija, d. d.

Mojca Kovač, Banka Intesa Sanpaolo, d. d.

Marko Filipčič, Gorenjska banka, d. d., Kranj

Barbara Cerovšek Zupančič, Deželna banka Slovenije, d. d.

Matej Breclj, Primorska hranilnica Vipava, d. d.

Stanka Šarc Majdič, SID banka – Slovenska izvozna in razvojna banka, d. d.,
Ljubljana

Rudi Žeslin, Hranilnica Lon, d. d., Kranj

Jana Benčina Henigman, BKS Bank AG, Avstrija, Bačna podružnica
Ljubljana

Andrej Pucer, NLB Lease & Go, d. o. o.

Članice*

Banke in hranilnice

Addiko Bank, d. d.
Banka Intesa Sanpaolo, d. d.
Banka Sparkasse, d. d.
BKS Bank AG, Avstrija, Bančna podružnica Ljubljana
Delavska hranilnica, d. d., Ljubljana
Deželna banka Slovenije, d. d.
Gorenjska banka, d. d., Kranj
Hranilnica Lon, d. d., Kranj
Nova Ljubljanska banka, d. d., Ljubljana
OTP banka, d. d.
Primorska hranilnica Vipava, d. d.
SID – Slovenska izvozna in razvojna banka, d. d., Ljubljana
UniCredit Banka Slovenija, d. d.

Lizinska podjetja

BKS-leasing, družba za leasing, financiranje in trgovino, d. o. o.
DBS Leasing, d. o. o.
DH Leasing, d. o. o.
GB Leasing, d. o. o.
NLB Lease & Go, d. o. o., Ljubljana
RCI Banque, Francija, Bančna podružnica Ljubljana
SKB Leasing, d. o. o.
SKB Leasing Select, d. o. o.
Sparkasse Leasing S, družba za financiranje, d. o. o.
Summit Leasing Slovenija, d. o. o.
VFS finančne storitve, d. o. o.
Toyota Tsusho Leasing Slovenija, d. o. o.

* Na dan 31. decembra 2024.

Ekipa Združenja bank Slovenije

mag. Stanislava Zadavec Capriolo, direktorica
Karmen Strgar, poslovna sekretarka

Azra Beganović, strokovna sodelavka
mag. Kristijan Hvala, vodja področja ekonomike poslovanja
Novica Novaković, vodja pravne pisarne
Borut Tomažič, specialist za plačilne storitve
Aleksandra Žibrat, urednica e-publikacij in PR-koordinatorka

Izobraževalni center

Matej Krumberger, vodja Izobraževalnega centra
Ksenija Jaklin, namestnica vodje Izobraževalnega centra

Bančni vestnik

Mateja Lah Novosel, odgovorna urednica Bančnega vestnika

Lizinška dejavnost

Boris Bajt, vodja lizinškega področja

Nekateri makroekonomski podatki za Slovenijo

	2024	2023
Realna rast BDP (v %)	1,6	2,1
Bruto domači proizvod v tekočih cenah, letni podatki (v mio EUR)	66.968	63.090
BDP na prebivalca (v EUR)	31.490	29.753
Primanjkljaj države (v mio EUR)	686*	1.158*
Konsolidirani dolg države (v mio EUR)	44.245*	45.468*

*Podatek za tri četrtnetja leta skupaj.
Vir: SURS.

Nekateri podatki za slovenski bančni sektor

(v mio EUR)	2024	2023
Bilančna vsota	54.236	53.082
Kapital	6.681	6.081
Kredit podjetjem	9.762	9.968
Kredit gospodinjstvom	13.311	12.556
Depoziti podjetij	10.910	10.784
Depoziti gospodinjstev	27.309	26.514
Čiste obresti	1.566,2	1.442,1
Bruto dohodek	2.286,1	1.977,5
Operativni stroški	-1.015,7	-830,2
Dobiček po obdavčitvi	1.075,0	1.098,3

Vir: Banka Slovenije: Mesečna informacija o poslovanju bank, januar 2025.

Aktivnosti Združenja bank Slovenije v letu 2024

Komunikacija, publicistika in izobraževanje

Komunikacijske dejavnosti

Komunikacijske dejavnosti Združenja se izvajajo s ciljem:

1. proaktivnega informiranja splošne in strokovne javnosti o vsebinah, ki nastajajo v bančnem sektorju v okviru razvoja dejavnosti in/ali zaradi sprememb predpisov,
2. krepitve ozaveščenosti o pomenu bančništva in financ ter poznavanja tega področja in
3. s ciljem zagotavljanja aktualnih informacij zaposlenim v članicah, ki so relevantne za njihovo delo.

Pri aktivnostih komuniciranja s splošno javnostjo imata pomembno vlogo odbor za PR in ožja skupina za PR, ki je v letu 2024 že drugo leto tako rekoč dnevno koordinirala oglaševalsko kampanjo ozaveščanja o tveganju spletnih prevar Pazi.se.

Komunikacijske dejavnosti Združenja zajemajo komunikacijo s splošno javnostjo prek spleta in medijev ter komunikacijo s članicami, ki poteka prek eBiltena in drugih objav na ektranetu.

Komunikacija s splošno javnostjo in obisk spletnih strani Združenja

Komunikacijske aktivnosti: Združenje je v letu 2024 objavilo 40 sporočil za javnost, novic in obvestil (leto prej 51). Tematska raznovrstnost objav je odsevala aktualne družbene in gospodarske izzive, kot so varnost v digitalnem svetu, finančni kriminal, konkurenčnost Slovenije in trajnostno financiranje. Med odmevnejšimi objavami so bile tiste, povezane s:

- kampanjo Pazi.se, ki je prejela več nagrad za ozaveščanje o kibernetiski varnosti,
- dogodki in kampanjami, kot so evropski mesec kibernetiske varnosti, Evropski denarni kviz in Bančna konferenca, ter
- poročili v zvezi s trajnostnimi financami, davkom na bilančno vsoto in krediti v švicarskih frankih.

Medijski odziv in objave: Združenje je v letu 2024 obravnavalo 51 novinarskih vprašanj (leto prej 88). Pomembne teme v medijih so bile:

- spletne prevare,
- davek na bilančno vsoto,
- krediti v švicarskih frankih, predvsem zaradi sodnih praks in ponudb nekaterih bank za socialno šibkejšje kreditogjmalce,
- Evropski denarni kviz, ki je prispeval k ozaveščanju mladih,
- varnost poslovanja na počitnicah, tema, ki je bila zelo dobro sprejeta na lokalnih radijskih postajah, ter
- objave, povezane z letno Bančno konferenco.

Medijski odziv je bil večinoma pozitiven in objektivn, z izjemo nekaj objav na temo posojil v švicarskih frankih, predvsem na spletni strani Združenja Frank. Novinarska vprašanja so bila profesionalno obravnavana, odgovori pa korektno povzeti.

Ključni dosežki aktivnosti na področju komunikacije s splošno javnostjo so uspešno ozaveščanje, proaktivno komuniciranje in organizacija dogodkov z zelo pozitivnimi odzivi.

S ciljem zmanjšanja števila spletnih goljufij ter povečanja ozaveščenosti o njihovih oblikah in posledicah je tudi v letu 2024 potekala posebna kampanja Pazi.se. Zajela je televizijo, digitalne kanale, tisk in družbena omrežja,

pri čemer so bila sporočila prilagojena različnim starostnim skupinam ter aktualnim vrstam spletnih goljufij. Kampanja je celostno obravnavala problematiko spletnih prevar ter ozaveščala o pomenu varovanja osebnih podatkov in preventivnih ukrepih za zmanjševanje izpostavljenosti tveganjem spletnih goljufij.

Kampanja je bila uspešna na vseh ravneh ter je pomembno pripomogla k ozaveščenosti o spletnih prevarah in kibernetiski varnosti, kar kažejo tudi ključni rezultati javnomnenjske raziskave.

- Prepoznavnost kampanje:
 - Kampanjo je zaznalo 69,3 odstotka vprašanih, najpogosteje prek Facebooka in Instagrama (53,8 odstotka), televizijskih oglasov (46,6 odstotka) in spletnih portalov (41,6 odstotka).
- Koristnost informacij:
 - 65,8 odstotka vprašanih meni, da so informacije koristne, medtem ko je 26,4 odstotka anketirancev zaradi kampanje razmislilo o svoji spletni varnosti.
- Reakcije na spletne grožnje:
 - 88,5 odstotka anketirancev bi dobro premislilo, preden bi vpisali podatke v e-pošto ali SMS neznanega pošiljatelja.
 - 94,1 odstotka vprašanih ne bi dovolilo neznancu dostopa do svoje naprave.
 - 97,0 odstotka vprašanih ne bi delilo osebnih podatkov ali gesel za banko.
- Splošna ozaveščenost:
 - 96,3 odstotka vprašanih se strinja, da so sami odgovorni za svojo varnost, in se držijo varnostnih priporočil ravnanja na spletu.
 - 68,6 odstotka vprašanih ocenjuje informacije kampanje kot (zelo) koristne.
- Izkušnje s spletnimi prevarami:
 - 71,1 odstotka vprašanih ni bilo nikoli žrtev spletne prevare.
 - 15,0 odstotka vprašanih pa je že doživelo spletno prevaro.

Kampanja Pazi.se je prejela več prestižnih nagrad.

Poleg kampanje Pazi.se je Združenje kot podpora kampanji vse leto izvajalo še obsežne dodatne aktivnosti, ki so krepile ozaveščenost javnosti o spletnih prevarah, kibernetiski varnosti in varni rabi plačilnih sredstev. Aktivnosti, ki so dosegle kar 238 objav v klasičnih medijih, so vključevale:

- sodelovanje z mediji in pri organizaciji dogodkov (ob mednarodnem dnevu varne uporabe interneta, organizacija dogodka o spletnih prevarah, sodelovanje v oddajah, kot sta Koda in Dobro jutro RTV Slovenija, in v programu Radia Sraka, sodelovanje v evropskih pobudah, kot je mesec kibernetiske varnosti, ter podpora iniciativam za uvedbo obveznega predmeta računalništva v šolah);
- opozorila o spletnih prevarah kot dopolnilo kampanje, posebej v času pred poletnimi počitnicami, v zvezi z varno uporabo plačilnih kartic, POS-terminalov in bankomatov;
- povezovanje in tesno sodelovanje z drugimi organizacijami in ustanovami, kot so Ministrstvo za digitalno preobrazbo, SI-CERT, Policija, Združenje za informatiko in telekomunikacije pri Gospodarski zbornici Slovenije in druge.

V letu 2024 je zrastel tudi obisk spletne strani Združenja. Spletna stran je zabeležila kar 44.000 dostopov, najbolj obiskane pa so bile rubrike o izobraževalnih programih, programskih orodjih in sporočilih za javnost.

Interno komuniciranje

V letu 2024 je Združenje na ektranetu objavilo 582 dokumentov, kar je podoben obseg kot predhodno leto (580 dokumentov). Ti dokumenti so bili podlaga za pripravo 32 številčk ZBS eBiltena za bančnike, v katerih smo podrobno poročali o aktivnostih Združenja. Zaposleni pri bankah so opravili 585 ogledov teh dokumentov.

Pregled vseh komunikacijskih aktivnosti je predstavljen v spodnji preglednici.

Pregled ključnih komunikacijskih aktivnosti po letih	2024	2023	2022	2021
Število sporočil za javnost	40	51	54	73
Število reaktivnih odzivov (odgovori medijem, javni nastopi)	51	88	75	46
Število medijskih objav	831	1.631	1.301	413
Število objav na spletu (spletni kliping)	414	714	677	301
Število objav na ekstranetu	582	580	800	670
Število eBiltenov	32	32	30	37
Število dostopov do javnih spletnih strani ZBS	44.000	39.109	32.766	38.408

Poročanje v medijih je bilo večinoma nepristransko in korektno, delež pozitivnih objav s proaktivnim komuniciranjem se je povečal: po analizi sentimenta so bile objave večinoma pozitivne (57 odstotkov), medtem ko je delež negativnih omemb znašal le pet odstotkov, kar je izboljšanje v primerjavi s predhodnim letom (11 odstotkov negativnih omemb). To je prispevalo k stabilnemu in pozitivnemu razumevanju bančnega poslovanja ter večji prepoznavnosti bančnega sektorja in Združenja. Poleg tega je ozaveščanje o tveganjih spletnih goljufij že drugo leto zapored ostalo pomembna tema, s skupnimi in individualnimi kampanjami bank.

Bančni vestnik

Bančni vestnik je strokovna revija za bančništvo in finance v Sloveniji. Uredniško politiko tekočih (rednih) izdaj sooblikuje odgovorna urednica v sodelovanju z uredniškim odborom, v katerem poleg predstavnikov akademske stroke sodelujejo še predstavnik Banke Slovenije in predstavniki iz poslovnih bank.

V letu 2024 je izšlo 12 števil revije, in sicer osem enojnih, od tega ena mednarodna in ena tematska, ter dve dvojni številki.

Uredniški odbor revije je pripravil iztočnice za mednarodno številko, ki je izšla 31. maja, osrednja tema je bila »Polikrize: umetna inteligenca, priložnosti in izzivi«.

V podporo kampanji ozaveščanja o tveganjih spletnih in kibernetskih prevar je bila izdana posebna tematska številka Bančnega vestnika, ki je bila v celoti posvečena kibernetski varnosti.

V letu 2024 smo izvajali promocijo revije med članicami Združenja in zunanjimi naročniki. Trenutno revijo prejema 1.381 naročnikov, kar je 633 naročnikov več kot pred prehodom na digitalno izdajo.

Do digitalne izdaje je v obdobju od 1. januarja do 2. decembra 2024 dostopalo 10.903 uporabnikov, ki so skupaj opravili 24.637 obiskov spletne strani.

V opazovanem obdobju je:

- 73,89 odstotka uporabnikov na spletno stran dostopalo neposredno (tudi prek povezav, poslanih naročnikom revije, in v e-obvestilih, denimo v ZBS e-Biltenu),
- 22,98 odstotka jih je do spletne strani dostopalo prek iskalnikov (denimo Google Chrome),
- 1,54 odstotka uporabnikov je dostopalo prek povezave na družbenih omrežjih (LinkedIn),
- 1,43 odstotka prek drugih povezav (povezave na drugih spletnih straneh, na primer nlbnet, intrabanka) in
- 0,16 odstotka nerazporejeno.

V tem obdobju je bilo prenesenih 2.605 člankov, od tega 368 različnih.

V letu 2024 je bil največkrat prebran članek Boštjana J. Turka Odpoved pogodbe o zaposlitvi v bančništvu.

Izobraževalni center

Aktivnosti Izobraževalnega centra so namenjene predvsem zadovoljevanju izobraževalnih potreb zaposlenih v bančnem sektorju in tudi širše v finančnem sektorju. V oblikovanje vsebin so vključeni tudi predstavniki članic, ki delujejo v različnih odborih in delovnih telesih Združenja, s ciljem oblikovati vsebine, ki so najbolj aktualne. Poleg osnovne dejavnosti pa Združenje, kolikor le dopuščajo človeški viri, izvaja tudi aktivnosti finančnega opismenjevanja za doseganje splošne družbene koristi, ki so brezplačne za udeležence. V delo Izobraževalnega centra je pomembno vpet odbor za izobraževanje, ki obravnava tekoče aktivnosti Izobraževalnega centra, vključno z evalvacijami in poročili o poteku izobraževalnih programov ter spremembami in dopolnitvami terminskega plana Izobraževalnega centra, s katerimi se prilagajamo aktualnim razmeram.

Izobraževalne aktivnosti

V letu 2024 so bili izvedeni vsi programi, predvideni v terminskem načrtu, razen enega, in sicer zaradi nezadostnega interesa.

V programih strokovnega usposabljanja je bilo skupno 3.804 udeležencev, kar je podobno kot v predhodnem letu (3.811 udeležencev). Če pogledamo podrobneje, vidimo, da je bila na posvetih in konferencah raven udeležbe z 815 udeleženci podobna kot v letu 2023 (816 udeležencev), večje število udeležencev pa je obiskalo seminarje, šole in delavnice, skupaj 800 (leta 2023 714), posledično je bila tudi večja udeležba na preizkusih znanja. Manjše število udeležencev pa smo imeli na e-izobraževanjih, 1.689 (1.991 v letu 2023).

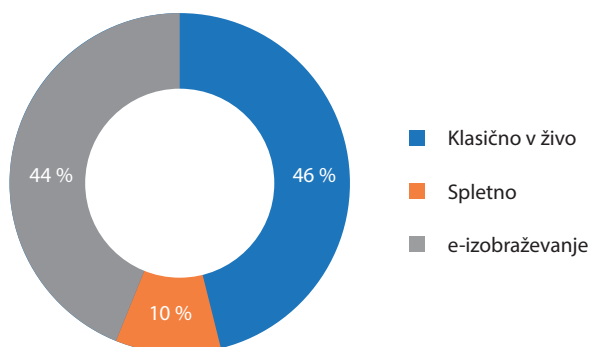
Pomembno povečanje števila udeležencev je bilo v letu 2024 v programih finančnega opismenjevanja, in sicer smo imeli 2.011 obiskovalcev (leta 2023 1.300), predvsem je bila udeležba večja na dogodkih v okviru evropskega tedna denarja (sicer ob nekoliko manjši udeležbi na Evropskem denarnem kvizu – lani 631, leta 2023 798 udeležencev). Najbolj obiskana sta bila dogodek finančnega opismenjevanja za odrasle (Prevare in zaščita pri digitalnem poslovanju) in dogodek ozaveščanja o prevarah za šole v okviru mednarodnega tedna ozaveščanja o prevarah.

V vseh programih je bilo leta 2024 5.816 udeležencev (5.111 v letu 2023).

Aktivnosti	Pro-grami 2024	Udele-ženci 2024	Pro-grami 2023	Udele-ženci 2023	Udele-ženci 2022
A. Strokovno usposabljanje					
1. Posveti, konference	13	815	13	816	778
2. Seminarji, šole in delavnice skupaj	20	800	17	714	687
- seminarji	11	375	11	292	316
- šole	3	109	3	102	89
- delavnice	6	316	3	320	282
3. E-programi	5	1.689	5	1.991	1.559
Skupaj 1–3	38	3.304	35	3.521	3.024
4. Izpiti	8	500	8	290	370
Skupaj A	46	3.804	43	3.811	3.394
B. Finančno opismenjevanje					
Evropski teden denarja	3	712	4	261	751
Evropski denarni kviz	4	762	4	968	645
- delavnice za učitelje, učence, dijake	2	131	2	170	94
- nacionalno in evropsko tekmovanje	2	631	2	798	551
Ozaveščanje o prevarah za šole	1	497	1	71	44
Drugo (Gimnazija Poljane)	1	40	-	-	-
Skupaj B	8	2.012	9	1.300	1.440
Skupaj A in B	54	5.816	52	5.111	4.834

Porazdelitev udeležbe glede na način izvedbe dogodka (v živo, spletno ali e-učilnica) je razvidna iz spodnjega grafa.

Udeležba glede na način izvedbe dogodka

Preverjanje strokovnega znanja

Preverjanje strokovnega znanja je opravljalo skupno 500 kandidatov, kar je bistveno povečanje glede na predhodno leto, predvsem zaradi povečanja udeležbe na borznih izpitih, seminarju Finančni instrumenti in investicijske storitve ter dobre udeležbe na vseh šolah. Večina preverjanj znanja je bila izvedena v živo, razen preverjanja znanja na seminarju.

Nekatere izmed preostalih aktivnosti

- Sodelovanje v izpitnem odboru in z izpitno komisijo za preverjanje strokovnega znanja za borzne posrednike.
- Sodelovanje v projektni skupini za finančno opismenjevanje pri Evropski bančni federaciji (EBF).
- Sodelovanje v delovnih telesih Evropskega združenja za izobraževanje v bančništvu in finančnem sektorju (EBTN).
- Sodelovanje v medresorski delovni skupini za pripravo centraliziranega finančnega opismenjevanja s promocijo vlaganja v finančne instrumente, vzajemne sklade, vzajemne pokojninske sklade in promocijo domačega kapitalskega trga, ki deluje pod okriljem Ministrstva za finance.

- Sodelovanje v projektu Finančna pismenost za odrasle, ki poteka v okviru mehanizma Načrta za okrevanje in odpornost ter pod okriljem Andragoškega centra Republike Slovenije in je namenjen »strokovnemu razvojnemu in raziskovalnemu delu pri pripravi javnoveljavnih izobraževalnih programov finančne pismenosti za odrasle«.

Poslovanje s privatnimi komitenti

Na področju poslovanja s privatnimi komitenti so v letu 2024 delovali odbor za poslovanje s prebivalstvom in delovna skupina za elektronsko dostopnost ter odbor za varnost ljudi in premoženja in delovna skupina za fizično dostopnost.

Poslovanje s prebivalstvom

Aktivnosti na področju poslovanja s prebivalstvom so bile usmerjene predvsem v spremljanje regulatornih sprememb oziroma zahtev in reševanje vprašanj, ki se pojavljajo v praksi pri poslovanju s privatnimi komitenti. Pri tem smo sodelovali z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Banko Slovenije, Ministrstvom za finance, Ministrstvom za notranje zadeve, Ministrstvom za digitalno preobrazbo, Ministrstvom za solidarno prihodnost in drugimi.

V ospredju so bile naslednje aktivnosti:

- aktivnosti, povezane z digitalno transformacijo (digitalizacija postopkov, omogočanje poslovanja z oddaljenim dostopom);
- aktivnosti, povezane z varovanjem podatkov potrošnikov (implementacija sprememb zakonodaje s področja varstva potrošnikov/invalidov, sodelovanje z eSeniorji);
- raziskava o oblikah napadov na banke v letu 2023, izvedena v začetku leta 2024;
- izmenjava dobre prakse za reševanje vprašanj izvajanja skrbniških storitev za varovance centrov za socialno delo (tudi v okviru pobude Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti);
- aktivnosti spremljave kreditnega povpraševanja za sanacijo ali izgradnjo domov, poškodovanih ali uničenih v poplavah avgusta 2023, ter zbiranje

podatkov o povpraševanju po kreditih iz poroštvene sheme po Zakonu o obnovi, razvoju in zagotavljanju finančnih sredstev (tudi v okviru vprašanj ministrstev za finance ter okolje, podnebje in energijo, povezanih s poroštveno shemo države); povpraševanja po kreditih v letu 2024 članice niso zaznale;

- aktivnosti, povezane z digitalizacijo in možnostmi elektronske izmenjave podatkov prek dostopa do Centralnega registra prebivalstva, ki so potekale v sodelovanju z Ministrstvom za notranje zadeve in Ministrstvom za digitalno preobrazbo. Na tej podlagi je bila v okviru javne obravnave Zakona o bančništvu ponovno dana pobuda za dopolnitev pravne podlage za ta namen;
- aktivnosti v zvezi z obveznostjo odprtja transakcijskega računa fizičnih oseb, ki opravljajo poslovno dejavnost;
- obravnavana so bila vprašanja pridobivanja podatkov o boniteti nerezidentov za namen kreditiranja;
- obravnavana so bila vprašanja, povezana z izvajanjem neposrednih skrbniških nalog in problematiko ponovnega izdajanja papirnih izpiskov, večinoma za namene dostave dokumentacije centrom za socialno delo za uveljavljanje različnih pravic. V času, ko so banke že prešle na brezpapirno poslovanje, bi priprava več tisoč papirnih izpiskov mesečno povzročila neučinkovitost in nesorazmerno breme za banke in centre za socialno delo;
- na prošnjo Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (ZPIZ) je bilo obravnavano vprašanje zamenjave računa upokojencev oziroma uživalcev pokojnine ali invalidskega nadomestila po 15. v mesecu z namenom, da ne bi prišlo do zavrnitev izplačil upravičencem, saj je pri obdelavi zahtevkov ZPIZ treba upoštevati časovno komponento;
- obravnava urnikov v času praznikov.

Na področju zakonodaje in predpisov so bili obravnavni predvsem:

- sprememba Zakona o kupcih in serviserjih nedonosnih kreditov bank, ki določa informacije, ki jih mora dajalec kredita sporočiti kreditojemalcu pred spremembo pogojev kreditne pogodbe;
- predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sistemu jamstva za vloge, ki je dvignil ciljno raven jamstvenega sklada z 0,8 na 1,5 odstotka vsote vseh zajamčenih vlog v Sloveniji;
- Zakon o dostopnosti do proizvodov in storitev za invalide ter

- sprememba Stanovanjskega zakona, ki daje pravno podlago za neposredno elektronsko povezovanje zbirk podatkov o pravicah s področja najemnih razmerij, o katerih odločajo oziroma izdajo mnenje občine, javni stanovanjski skladi in neprofitne stanovanjske organizacije, v skladu s tem zakonom tudi z zbirkami finančnih institucij po zakonu, ki ureja bančništvo. V interesu vseh deležnikov sta čimprejšnja vzpostavitev testnega okolja za izmenjavo podatkov in vzpostavitev avtomatskega elektronskega odgovarjanja na poizvedbe upravičencev iz omenjenega zakona.

Za izvedbo Zakona o dostopnosti do proizvodov in storitev za invalide so bila v letu 2024 oblikovana:

- Priporočila za elektronsko dostopnost do bančnih proizvodov in storitev za invalide.

Varnost ljudi in premoženja

Na tem področju so bile aktivnosti v letu 2024 med drugim usmerjene v:

- implementacijo priporočil o fizičnem varovanju – dobre bančne prakse pri varovanju bank in hranilnic, ob sodelovanju z institucijami s tega področja (Banka Slovenije in Policija),
- izvedbo raziskave o oblikah napadov na banke v letu 2023 in redno obravnavo oblik napadov z izmenjavo izkušenj,
- izmenjavo izkušenj pri fizičnem in tehničnem varovanju ter izmenjavo dobrih praks.

Prenovljena so bila:

- Minimalna priporočila za varnost bančnega poslovanja na področju varovanja oseb in premoženja.

Za izvedbo Zakona o dostopnosti do proizvodov in storitev za invalide so bila v letu 2024 oblikovana:

- Priporočila za fizično dostopnost do bančnih proizvodov in storitev.

Priporočila za elektronsko dostopnost in tista za fizično dostopnost so bila usklajena z relevantnimi institucijami in organizacijami.

Ekonomika bančnega poslovanja

Ekonomika bančnega poslovanja poleg funkcij druge in tretje »obrambne linije«, torej upravljanja tveganj in notranje revizije, vključuje še bančno računovodstvo, davke in poročanje regulatornim, nadzornim in davčnim organom ter področje trajnostnega financiranja. Na omenjenih področjih so v letu 2024 delovali odbori za upravljanje tveganj, za notranjo revizijo, za računovodstvo in za trajnostno financiranje ter delovne skupine, oblikovane v okviru navedenih odborov. To so delovne skupine za kreditna zavarovanja, za modeliranje, za operativno tveganje, za likvidnostno, obrestno in tržna tveganja, za davke, za poročanje, za Mednarodne standarde računovodskega poročanja (MSRP), za predpise o izvajanju avtomatične izmenjave informacij o finančnih računih (AEOL) in FATCA, za trajnostno regulativo in za pripravo enotnega vprašalnika ESG.

Poleg omenjenih rednih delovnih teles so bile zaradi novonastalih potreb ustanovljene ali so delo nadaljevale priložnostne specializirane delovne skupine, ki so se ukvarjale zlasti s temami upravljanja operativnega tveganja in novimi predpisi.

Upravljanje tveganj

Tudi leto 2024 je zahtevalo intenzivno prilagajanje novim regulativnim zahtevam in nadaljnji integraciji dejavnikov ESG v proces upravljanja tveganj ter strateško odzivanje na izzive makroekonomskega okolja in kibernetских groženj. Te aktivnosti so bile ključne pri zagotavljanju strokovne podpore bankam in hranilnicam pri učinkovitem obvladovanju tveganj, ki izhajajo iz kompleksnega in hitro spreminjajočega se finančnega okolja.

Največji del aktivnosti je bil namenjen:

- spremljavi in oceni končnih posrednih in neposrednih učinkov poplav v avgustu 2023 na kreditno sposobnost bančnih dolžnikov prek sodelovanja v posebni mešani delovni skupini z Banko Slovenije;
- vključevanju dejavnikov ESG v procese upravljanja tveganj, predvsem na področju kreditnih zavarovanj (zbiranje predlogov za razširitev enotnega obrazca za pripravo povzetka poročila o oceni vrednosti nepremičnine za zavarovano posojanje) in presoje »ESG-pripravljenosti« podjetij;

- optimizaciji kapitalskih zahtev z uporabo bonitetnih ocen priznanih zunanjih bonitetnih agencij;
- seznanjanju z različnimi tujimi tehnološkimi rešitvami (platformami) za zbiranje in analizo podatkov ESG;
- rednim letnim presojam tveganosti najpomembnejših zunanjih izvajalcev prek posodobljenega in dopolnjenega enotnega vprašalnika, ki ga je zunanjim izvajalcem posredoval ZBS;
- izpolnjevanju regulativnih zahtev;
- vzpostavitvi elektronske izmenjave podatkov o vinkulacijah med zavarovalnicami in bankami;
- obravnavi rezultatov analiz aktualnih tveganj ter napovedi na lokalni, evropski in globalni ravni;
- izvedbi tradicionalne ankete v bankah o ključnih zdajšnjih in pričakovanih tveganjih bančnega poslovanja, ki je naslovljena na vse tri obrambne linije. Rezultati so razkrili pomembno okrepitev operativnega tveganja, zlasti tveganj IKT in zunanjih prevar. Poudarjen je bil tudi pomen podnebnih in okoljskih tveganj, čeprav manj kot leto prej, ko so Slovenijo močno prizadeli poplave in zemeljski plazovi.

Na področju zakonodaje in predpisov so bili obravnavni predvsem:

- implementacija zahtev, izhajajočih iz nove uredbe o kapitalskih zahtevah (CRR3), ki začne veljati naslednje leto, ter pripadajočih regulativnih (RTS) in izvedbenih tehničnih standardov (ITS), zlasti na področju kreditnih zavarovanj in zunajbilančnih izpostavljenosti, ter vpliv novih pravil na izračun kapitalskih potreb za kreditno tveganje po drugem stebru. V ta namen so bila izvedena interna posvetovanja in posvetovanja z zunanjimi deležniki (na primer s Slovenskim inštitutom za revizijo in Banko Slovenije),
- predlogi novele Zakona o bančništvu,
- novela Zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin,
- vodnik ECB o zunanjem izvajanju storitev v oblaku,
- RTS o oblikovanju skupin povezanih strank,
- novi vodnik Enotnega mehanizma nadzora (SSM) s področja upravljanja in kulture tveganj,
- nove smernice Evropskega bančnega organa (EBA) za izpostavljenosti ADC (acquisition, development, constructions – izpostavljenost iz naslo-

va pridobitve in razvoja zemljišča ter razvoja in izgradnje nepremičnin) do stanovanjskih nepremičnin,

- smernice in pripadajoči RTS za nadzorniški test odstopanja (SOT) in za standardizirano metodologijo (SA, standardized approach) za oceno IR-RBB (tveganje spremembe obrestne mere, ki izhaja iz bančne knjige) kot tudi
- ITS za regulativno poročanje, novi RTS s področja zbiranja podatkov o izgubah iz operativnega tveganja ter
- novela Sklepa o ureditvi notranjega upravljanja, upravljalnem organu in procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala za banke in hranilnice oziroma Priloga 3, ki se nanaša na operativno tveganje.

V okviru odbora in delovnih skupin so članice izvedle številne ankete po posameznih področjih upravljanja tveganj, in sicer o naslednjih vsebinah:

- o upoštevanju smernic EBA o upravljanju obrestnega tveganja in tveganja obrestnega razmika v procesu ocenjevanja ustreznosti notranjega kapitala (ICAAP, Internal Capital Adequacy Assessment Process),
- o javnih razkritjih informacij v zvezi z energetske učinkovitostjo nepremičnin, ki služijo za zavarovanje kreditnih izpostavljenosti,
- o praksah pri zapisu vrstnega reda vpisa hipoteke v kreditnih pogodbah,
- o pristopih za štetje dni zamud strank pri poravnavanju obveznosti do banke za namen izračuna oslabitev,
- o upoštevanju primernosti zavarovanj z nepremičninami, ki se nahajajo zunaj teritorija Republike Slovenije,
- o obveznostih, ki izhajajo iz uredbe o digitalni operativni odpornosti (DORA),
- prek predstavnikov največjih bank pa se je odbor vključil tudi v anketo, ki jo o SSM izvedlo nemško bančno združenje (Bankenverband) v sodelovanju s KPMG.

Dopolnjene so bile:

- Smernice za upravljanje operativnega tveganja.

Predstavniki skupine za operativno tveganje so sodelovali v specializirani delovni skupini za preprečevanje plačilnih prevar.

Prenovljena so bila:

- Priporočila za preprečevanje plačilnih prevar s pripadajočimi prilogami.

Za članice so bili organizirani sestanki s predstavniki drugih organizacij ali komercialnih ponudnikov oziroma strokovne predstavitve, med drugim na področjih metodologije podatkov o požarni ogroženosti gozdov, modelov množičnega vrednotenja stanovanj in stanovanjskih hiš, metodologije za statistično ocenjevanje »ESG-zrelosti« podjetij ter izračuna podnebno prilagojene izgube ob neplačilu (LGD, loss given default) in podnebno prilagojene verjetnosti neplačila (PD, probability of default) za portfelj zavarovanj z nepremičninami.

Notranja revizija

Aktivnosti na tem področju so bile tudi v letu 2024 usmerjene v zagotavljanje visoke ravni strokovnosti in skladnost z regulatornimi zahtevami ter v proaktivno obravnavo aktualnih izzivov, ki vplivajo na vsakodnevno delo notranjih revizorjev.

Glavni poudarki v delovanju odbora so bili:

- pregled in dopolnjevanje ključnih vsebin letnega poročila o delu notranje revizije s ciljem zagotavljanja primerljivosti in skladnosti med članicami ter seznama regulatorno predpisanih nalog notranjerevizijske funkcije;
- razprave o implementaciji novih evropskih regulativ (na primer uredba in direktiva o kapitalskih zahtevah – CRR3 in CRD6) ter smernic EBA v notranje procese bank in hranilnic;
- izmenjava izkušenj pri uvajanju naprednih orodij in tehnik revidiranja, ki vključujejo digitalizacijo in uporabo podatkovnih analiz;
- pregledan in potrjen je bil seznam obveznih vsebin letnega poročila o delu službe notranje revizije na podlagi določb Zakona o gospodarskih družbah in Zakona o bančništvu, vključno s tabelaričnim seznamom vseh regulativno zahtevanih aktivnosti funkcije notranje revizije;
- sodelovanje pri pripravi ankete o aktualnih tveganjih v bančnem sektorju s posebnim poudarkom na vpogledu notranje revizije v ključna tveganja;
- priprava in koordinacija skupnih revizijskih pregledov zunanjih izvajalcev v skladu z določbami smernic EBA o zunanjem izvajanju.

Skupne revizije prinašajo številne prednosti tako bankam in hranilnicam kot tudi zunanjim izvajalcem. Pri tem naj posebej omenimo:

- da so bili izvedeni vsi potrebni postopki za izbiro najustreznejših izvajalcev skupnih pregledov,
- da sta bila načrtovana skupna pregleda dveh novih zunanjih izvajalcev, od katerih je bil en pregled zaključen v letu 2024, izvedba drugega pa je bila prestavljena v leto 2025, ter
- da smo spremljali izvajanje priporočil na podlagi akcijskih načrtov, ki so bili pripravljeni na temelju že zaključenih skupnih pregledov.

Na področju zakonodaje in predpisov so bili obravnavni predvsem:

- novi Globalni standardi notranjega revidiranja,
- uredba o digitalni operativni odpornosti (DORA).

Organizirani sta bili tudi dve spletni predstavitvi pristopov k podajanju zagotovil in poročanja o stanju kontrolnega okolja v storitvenih organizacijah.

Trajnostno financiranje

Področje zaznamujejo vse večje zahteve regulativnih organov, investorjev in družbe nasploh, povezane z okoljskimi, družbenimi in upravljavskimi (ESG) dejavniki. Naše aktivnosti so bile usmerjene v krepitev zavedanja o pomenu trajnostnega financiranja, razvoj inovativnih rešitev in usklajevanje pristopov med članicami v korist strank na področju poročanja.

V ospredju našega delovanja so bili:

- podpora članicam pri implementaciji taksonomije EU, direktive o trajnostnem poročanju (CSRD) in drugih ključnih predpisov, povezanih s trajnostnim financiranjem,
- pridobivanje podatkov o ESG-profilu podjetij v bankah in hranilnicah prek posebnih vprašalnikov,
- sodelovanje z Banko Slovenije pri vzpostavljanju napredne(jše) tehnične rešitve za zbiranje in analizo teh podatkov,
- izmenjava dobrih praks za vključevanje dejavnikov ESG v kreditne politike, postopke ocenjevanja tveganj in odločanje o financiranju,
- priprava priporočil za izboljšanje poročanja o trajnostnem financiranju, skladno z zahtevami CSRD in pričakovanji zainteresirane javnosti,

- usklajevanje vsebinskih in funkcionalnih vsebin portala za zbiranje in analizo podatkov s področja ESG v okviru sistema SISBON, v sodelovanju z Banko Slovenije.

Na področju zakonodaje in predpisov so bili obravnavni predvsem:

- predlog Zakona o učinkoviti rabi energije,
- predlog smernic EBA za upravljanje tveganj ESG ter
- zahteve novega bančnega svežnja (CRR in CRD) za zagotovitev ustreznega izvajanja določb o tveganjih ESG s cilji povečanja skladnosti med predpisi EU in mednarodnim razvojem na tem področju.

Aktivno smo sodelovali v delovni skupini za trajnostno financiranje, ki deluje pri EBF, vključno s sodelovanjem v raziskavi o analizi materialnosti v skladu z zahtevami CSRD ter v anketi o načinih zmanjšanja vrzeli financiranja zelenih projektov v EU s kombinacijo javnega in zasebnega kapitala.

Ponovno je bil nadgrajen:

- referenčni vprašalnik ESG v slovenskem in angleškem jeziku.

V sodelovanju z Gospodarsko zbornico Slovenije sta bili junija in oktobra izpeljani izobraževalni delavnici za podjetja, na katerih so bili predstavljeni regulativno ozadje ter namen, vsebina in prihodnji cilji na področju zbiranja in analize podatkov ESG prek posebnih vprašalnikov.

Organizirana je bila spletna predstavitev tehnične rešitve za ocenjevanje prihodnjih fizičnih podnebnih tveganj glede na lokacijo in vrednost sredstev bančnega portfelja za 10 različnih podnebnih tveganj.

Člani so sodelovali v raziskavi Zveze potrošnikov Slovenije na področju financiranja nakupa in obnove zasebnih nepremičnin v zvezi z vprašanji energijskih izkaznic.

AEOI in FATCA

Področje pokriva avtomatično izmenjavo podatkov o finančnih računih po zahtevah Enotnega standarda poročanja OECD in direktive EU o medsebojni upravni pomoči, ki se je začela izvajati s 1. januarjem 2016 (AEOI), ter

reševanje zahtev, ki izhajajo iz ameriškega zakona o spoštovanju davčnih predpisov v zvezi z računi v tujini (FATCA).

V ospredju delovanja so bili:

- postopki identificiranja strank za pridobitev informacije o državi (ali več državah), kjer je oseba davčni rezident, ter poročanja predpisanih podatkov o osebi in njenih finančnih transakcijah v vsako od teh držav (na primer nova shema XML verzije 3.0 glede na dopolnjene vsebine enotnega standarda poročanja OECD CRS ali nov pristop pri avtentikaciji dostopa do registracijskega portala FATCA),
- obveščanje o najpomembnejših spremembah pravil poročanja po AEOI in FATCA,
- informiranje ter izmenjava izkušenj in mnenj, sprotno seznanjanje s predpisi in aktualnimi dogajanjem,
- obravnava prek 20 vprašanj iz prakse (identifikacija fizičnih oseb in poslovnih subjektov, kontrole, poročanje),
- priprava predloga tolmačenj in usmeritev za članice,
- izvedeno je bilo zbiranje podatkov o manjkajočih identifikacijskih številkah (US TIN) komitentov na nacionalni ravni, kar se je predhodno izvajalo na evropski ravni v organizaciji EBF. V tokrat že peti anketi je sodelovalo 11 slovenskih bank in hranilnic.

Člani so se udeležili tudi strokovnega posveta s predstavniki Finančne uprave RS o poročanju informacij o finančnih računih na podlagi enotnega standarda poročanja OECD CRS in sporazuma FATCA.

Računovodstvo

Delovno področje zajema spremljanje dogajanja pri davkih in poročanju ter s tem v povezavi sodelovanje z različnimi deležniki.

Naše aktivnosti so med drugim zajemale:

- obravnavo davka na bilančno vsoto pri finančnem poročanju,
- davčno obravnavo ponudb posojilojemalcem za rešitev vprašanja posojil v švicarskih frankih,
- pobudo za drugačno obravnavo dolžniških instrumentov AT1, ki se trenutno z davčnega vidika v Sloveniji štejejo kot dividendam podoben do-

- hodek, medtem ko se v tujini obravnavajo kot obresti,
- vprašanja obdavčitve z DDV pri odkupu terjatev,
 - izpolnjevanje obrazca REK-O in tehnične možnosti zagotavljanja revizijske sledi,
 - poročanje kontrolnih podatkov v datoteki KP-KDVP,
 - racionalizacijo poročanja,
 - novosti v projektu integriranega poročevalskega okvira (Integrated reporting framework – IReF) pri ECB.

Na področju zakonodaje in predpisov so bili obravnavni predvsem:

- Uredba Komisije (EU) 2023/2779 – poročanje o izpostavljenosti do subjektov, ki opravljajo dejavnosti bančništva v senci, ki je začela veljati 1. januarja 2024,
- predlog uredbe CRR3 in direktive CRD6,
- Zakon o kupcih in serviserjih nedonosnih kreditov bank,
- Sklep o poročanju kreditne institucije o nedonosnih kreditih, prenesenih na kupca kreditov,
- Pravilnik o obračunu davka na bilančno vsoto bank in hranilnic, vključno z obrazcem DBV,
- spremembe Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb, Zakona o davku na dodano vrednost, Zakona o dohodnini in Zakona o davčnem postopku ter
- Zakon o izmenjavi elektronskih računov in drugih elektronskih dokumentov, zlasti glede obveznega izdajanja e-računov med poslovnimi subjekti.

V zvezi z bančnim svežnjem CRR3/CRD6, ki je bil objavljen 19. junija 2024, je bila izvedena delavnica, posvečena izračunu kapitalskih zahtev za različna tveganja.

Pripravljen in posodobljen je bil:

- seznam »notranjih kontrol DDPO«.

Poslovanje s podjetji

Na področju poslovanja s podjetji sta v letu 2024 delovala dva odbora: odbor za podjetja, ki je bil reaktiviran v letu 2018, in odbor za dokumentarne bančne posle, ki deluje že več desetletij.

Delo je bilo usmerjeno v spodbujanje dialoga med finančnimi institucijami in zunanjimi deležniki ter oblikovanje rešitev za učinkovitejše financiranje gospodarskih subjektov. Poudarek je bil na odzivanju na aktualne tržne razmere, prepoznavanju ključnih potreb podjetij različnih velikosti in panog ter na usklajevanju ukrepov za izboljšanje dostopnosti finančnih virov.

Podjetja

Zaostritev pogojev poslovanja zaradi vojaške agresije Rusije na Ukrajino, nepričakovano povečani inflacijski pritiski in posledični omejevalni odzivi centralnih bank nanje, motnje v dobavah, slabšanje konkurenčnosti slovenskega gospodarstva, pešanje gospodarske aktivnosti ter spremembe bančne regulative so posegli tudi na področje poslovanja s podjetji.

V okviru naših aktivnosti smo obravnavali:

- nova pravila uredbe o kapitalskih zahtevah (CRR3) ter informacije o izstopajočih dilemah in vprašanjih v obravnavi drugih odborov Združenja (odbor za upravljanje tveganj, odbor za dokumentarne bančne posle), ki jih odpira nova kapitalska ureditev,
- vzpostavljanje tehnične platforme za pridobivanje in analizo podatkov o vidikih ESG pri poslovanju podjetij,
- pristope bank in hranilnic pri uporabi standarda poročanja podatkov o poslovanju podjetij – finančna razkritja poslovanja (FRP),
- makroekonomske razmere in razmere na trgu dela,
- vse hujši davčni primež v Republiki Sloveniji, ki vpliva na konkurenčnost gospodarstva.

Nadalje se je krepilo sodelovanje z Gospodarsko zbornico Slovenije in Slovenskim podjetniškim skladom.

V anketi o prepoznanih tveganjih je bilo kot najpomembnejše tveganje prepoznano kreditno tveganje, največje povečanje tveganj pa je bilo zaznано pri vplivu podnebnih in okoljskih sprememb v srednjeročnem obdobju.

Dokumentarni bančni posli

Tudi v letu 2024 je bilo glavno vodilo dela na tem področju izmenjava izkušenj, specialističnih znanj in najboljših praks ter sprotno seznanjanje s ključnimi predpisi, trendi in novostmi v dokumentarnem bančnem poslovanju oziroma trgovinskem bančništvu nasploh.

Med našimi aktivnostmi postavljamo v ospredje:

- obravnavo številnih aktualnih vprašanj, ki so se na operativni in taktični ravni pojavljala pri vsakodnevnem poslovanju;
- ustanovljena je bila posebna delovna skupina, ki je obravnavala spremembo pravil pri izračunu kapitalskih zahtev za kreditno tveganje pri zunajbilančnih postavkah po pravilih uredbe CRR3 in na podlagi strokovnih tolmačenj pripravila predlog razvrstitve instrumentov trgovinskega bančništva v posamezne razrede, ki določajo aplikacijo uteži pri faktorjih pretvorbe tveganja (CCF);
- zaradi vojne v Ukrajini je bila še naprej pomembna spremljava dokumentarnega poslovanja in sankcijskih ukrepov;
- uvajanje politik ESG in njihov vpliv na produkte trgovinskega bančništva;
- izvajanje pregledov strank z vidika preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma;
- davčna obravnava poslov odkupa terjatev;
- izvedena je bila anketa o knjiženju in poročanju sklenjenih dokumentarnih poslov v skladu s pravili Banke Slovenije;
- obravnava praktičnih dilem pri pregledovanju strank in/ali njihovih dobaviteljev in kupcev ter pri ocenjevanju njihovega trajnostnega delovanja, upoštevajoč dejstvo, da so kriteriji za klasifikacijo strank in transakcij z vidika ESG še(le) v nastajanju;
- seznanjanje z informacijami organizacije Commercial Crime Services, katere član je Združenje, o mednarodnih goljufijah pri dokumentarnih instrumentih ter z opozorili na tveganja pri delu z domačimi in mednarodnimi dokumentarnimi instrumenti.

Na področju mednarodnega delovanja je glavni partner Mednarodna trgovinska zbornica (MTZ) oziroma v njenem okviru predvsem komisija za bančno tehniko in prakso (bančna komisija). Naša predstavnika sta se udeležila letnega zasedanja MTZ in o njem pripravila pisno poročilo.

Denarni in kapitalski trgi

Na področju denarnega in kapitalskega trga so v letu 2024 delovali odbor za zakladništvo, odbor za zaledna in skrbniška vprašanja ter odbor za investicijske storitve.

Delo je bilo usmerjeno v vprašanja strategije razvoja kapitalskega trga in aktivnosti podpore temu razvoju.

Zakladništvo

Glavni fokus skozi vse leto je bil na izvajanju aktivnosti za učinkovito upravljanje likvidnosti bančnega sistema.

Ključne aktivnosti so zajemale:

- izmenjavo stališč med članicami in predstavniki Ministrstva za finance;
- obravnavo aktualnih informacij o zadolževanju države tako na evrskem območju kot v drugih valutah, o napovedanih novih izdajah obveznic in zakladnih menic ter o izvedenih aktivnostih ministrstva glede bonitetne ocene države;
- priprave na prvo izdajo državne obveznice prebivalstvu z možnimi ukrepi podpore bančnega sektorja ter obravnavo učinkov izdaje;
- obravnavo informacij o projektu EU pri testiranju izdaje digitalne obveznice;
- obravnavo reforme referenčnih obrestnih mer in aktualnosti ter novosti v zvezi z MREL (minimalna zahteva glede kapitala in kvalificiranih obveznosti);
- obravnavo Draghijevega poročila o konkurenčnosti evropskega gospodarstva s poudarkom na ukrepih povečevanja vloge kapitalskega trga;
- obravnavno zagotavljanja zadostne likvidnosti bank za takojšnja plačila oziroma plačilne transakcije, ki se bodo izvajale v režimu 24/7/365, pri če-

mer smo Bankartu predlagali uvedbo novega likvidnostnega okna prav za namene upravljanja likvidnosti iz naslova izvajanja takojšnjih plačil.

Na področju zakonodaje in predpisov je bil v ospredju zlasti:

- predlog spremembe Zakona o reševanju in prisilnem prenehanju delovanja bank.

Zaledna in skrbniška vprašanja

Glavne aktivnosti so bile povezane z zalednimi funkcijami na področju finančnih trgov in skrbništva vrednostnih papirjev.

V okviru odbora za zaledna in skrbniška vprašanja smo:

- izpeljali redni letni sestanek s predstavnikom Agencije za trg vrednostnih papirjev,
- obravnavali aktualno problematiko pri opravljanju skrbniških storitev po Zakonu o investicijskih skladih in družbah za upravljanje, Zakonu o upravljalcih alternativnih investicijskih skladov oziroma Zakonu o oblikah alternativnih investicijskih skladov in Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Na področju zakonodaje in predpisov sta bila pripravljena:

- pobuda za spremembo postopka za ureditev razmerij med centralno Klirinško depotno družbo in skrbniškimi bankami ter
- mnenje k 17. poglavju Pripomočka za licenciranje upravljalca alternativnih investicijskih skladov.

Investicijske storitve

Aktivnosti na področju so se povezovale z aktualnimi razmerami in spremembami na trgih kapitala ter pri investicijskih produktih in storitvah.

Tako so bili v ospredju:

- aktivnosti pri obravnavi Strategije razvoja trga kapitala v Sloveniji za obdobje 2023–2030 in
- aktivno sodelovanje predstavnikov v delovni skupini za uvedbo individualnih naložbenih računov (INR), ki je bila ustanovljena v okviru Mini-

strstva za finance. INR bodo namenjeni pospešitvi razvoja trga kapitala v Sloveniji, spodbujanju dolgoročnega varčevanja fizičnih oseb v finančnih instrumentih z davčnimi ugodnostmi in posledično boljšemu financiranju gospodarstva.

Na področju zakonodaje in predpisov je bila najpomembnejša obravnava:

- osnutka Zakona o individualnih naložbenih računih in
- osnutka sprememb Zakona o dohodnini.

V septembru je bil opravljen pogovor s predstavniki Generalnega direktorata Evropske komisije za finančno stabilnost, finančne storitve in unijo kapitalskih trgov z namenom pridobitve povratne informacije od bančnega sektorja za boljše razumevanje ključnih vprašanj Slovenije v zvezi z integracijo kapitalskih trgov.

Izvedeni sta bili tudi dve predstavitvi, in sicer prva o možnih rešitvah za izvajanje uredbe EU o okviru za dostop do finančnih podatkov (FIDA) ter druga o aktivnostih Evropskega investicijskega sklada s proučitvijo možnosti bodočega sodelovanja s slovenskim bančnim sektorjem.

Plačilni promet in projekt SEPA

Na področju plačilnega prometa in projekta SEPA so v letu 2024 delovali odbori za plačilni promet, kartično poslovanje in SWIFT. Delo tega področja zajema predvsem upravljanje transakcij, povezovanje s sistemi, upravljanje varnostnih tveganj in optimizacijo procesov v povezavi z digitalizacijo.

V vseh omenjenih segmentih je ključnega pomena zagotavljanje varnosti, skladnosti s predpisi in kakovosti storitev za uporabnike.

Plačilni promet

Glavna naloga je bila še vedno spremljava stanja migracije obsegov iz rešitve BIPS IKP v rešitev BIPS IP.

Derogacija ECB, ki dovoljuje, da je po migraciji tehničnega računa v TIPS

omejeno obdobje mogoče tam poleg SCT Inst poravnati tudi transakcije SCT, je bila lani podaljšana do februarja 2027, vendar so se banke kljub temu aktivno ukvarjale z iskanjem rešitev za izvajanje kontrol po direktivi AML in za zagotovitev izplačevanja pokojnin v sistemu takojšnjih plačil ter z vzpostavljanjem nadomestnih rešitev za procesiranje IP-nalogov.

Ob tem so bile naše aktivnosti usmerjene predvsem v:

- redno spremljavo zavrnitve takojšnjih plačil, ločeno za odlivne in prilivne transakcije ter ločeno za BIPS IP in TIPS, na podlagi podatkov, ki jih banke redno mesečno posredujejo Združenju bank;
- oblikovanje pobude, da delovna skupina za kreditna plačila SEPA pripravi predlog usmeritve pri izvajanju vračil za takojšnja plačila, ki prispejo na poravnalni račun in jih ni mogoče razporediti, zato je treba izvesti vračilo brez odpoklica;
- obravnavo različnih določil uredbe o takojšnjih plačilih v evrih in načinov njihove implementacije v bankah, predvsem z vidika zagotavljanja ustreznih kontrol po direktivi AML in spoštovanja sankcijskih list;
- posredovanje skupnih vprašanj glede razumevanja posameznih določil prej omenjene uredbe, kakor so bila ugotovljena v razpravi na sestankih v okviru Združenja in Bankarta, Banki Slovenije;
- obravnavo Strategije razvoja trga plačil v Sloveniji za obdobje 2024–2028 in posameznih strateških iniciativ, na podlagi katerih so bile oblikovane posebne delovne skupine v okviru Nacionalnega sveta za plačila pri Banki Slovenije, v katerih sodelujejo tudi predstavniki Združenja;
- obravnavo zaključne informacije o migraciji sistema E-račun k novemu ponudniku, na podlagi katere je bil sprejet sklep o razpustitvi delovne skupine za e-račun, ki je delovala od leta 2005;
- prizadevanja za nadaljevanje aktivnosti pri nadgradnji E-sociala (avtomatizacija pridobivanja podatkov o prometu na bančnih računih v zadnjih 13 mesecih), ki pa so kljub urgencam naletela na neodzivnost Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti glede pobude Združenja.

Na področju zakonodaje in predpisov sta bila v letu 20204 obravnavana:

- predlog uredbe o plačilnih storitvah na notranjem trgu (PSR) in
- predlog direktive o plačilnih storitvah in storitvah elektronskega denarja na notranjem trgu (PSD).

Pripravljen in posodobljen je bil:

- Priročnik ISO 20022 XML za izmenjavo podatkov za kreditna plačila.

Kartično poslovanje

Ključne aktivnosti so zajemale obravnavo ali/in potrditev dokumentov Bankarta:

- analize in ugotovitev na podlagi podatkov iz izpolnjenih vprašalnikov udeležencev plačilnega sistema Poravnava bankomatov ter informacijske varnosti iz poročil udeležencev plačilnega sistema Poravnava bankomatov v letu 2023,
- strategije in metodologije upravljanja tveganj v plačilnem sistemu ter ocene tveganj plačilnega sistema Poravnava bankomatov za leto 2023,
- dokumenta o informacijski varnosti na podlagi poročil udeležencev plačilnega sistema Poravnava bankomatov v letu 2024,
- dokumenta o oceni tveganj, kot so jo podali udeleženci plačilnega sistema Poravnava bankomatov za leto 2024,
- pobude za dopolnitev statističnega poročanja o ponudnikih POS-terminalov Banki Slovenije s podatki čezmejnih ponudnikov POS-terminalov in
- pobude za odlog mandатов zaradi prekratkega roka za izvedbo vseh potrebnih nadgradenj tako v bankah kot tudi na strani procesorja,
- obravnavali pa smo tudi vpliv predloga PSD in PSR na kartično poslovanje.

Na področju zakonodaje in predpisov so bili v ospredju:

- predlog PSD3, katerega zahteve smo skrbno pregledali,
- predlog PSR in
- predlog Zakona o elektronskih plačilnih sredstvih.

Področje kartičnega poslovanja je bilo vključeno tudi v aktivnosti PR-kampanje ozaveščanja o spletnih prevarah Pazi.se ter druge aktivnosti opismenjevanja in ozaveščanja komitentov in drugih skupin prebivalstva.

SWIFT

Aktivnosti so bile usmerjene v:

- obravnavo novosti na področju plačil s tujino in novih paketov storitev, ki jih ponuja SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication), pri čemer smo predstavili zadnje informacije o razvoju že obstoječih rešitev;
- izvedbo šestih srečanj s SWIFT, tako za poslovni kot tudi tehnični del storitev;
- izvedbo e-izobraževanja z naslovom »Your route to ISO 20022 and the CBPR+ Guidelines«;
- obravnavo migracij, uvajanja hibridnega načina navajanja podatkov o naslovih strank z letom 2025 in s tem potrebe za dopolnitev priročnika za kreditna plačila s pravili za plačila CBPR+, migracije ISO 20022 (plani, back-up rešitve ...);
- predstavitev poročila s SIBOS 2024, ki je potekal v Pekingu. Poročilo je zajemalo predstavitev vseh področij SWIFT, predstavitev bank, bančnih aplikacij in tudi konkurentov bank na vseh področjih;
- obravnavo vloge umetne inteligence v industriji in sprememb, ki jih prinaša prehod na standard ISO 20022;
- predstavitev poročil z zasedanj SWIFT Boarda in poročil skupine European SWIFT Alliance (ESA).

Podana je bila pobuda, da Združenje pristopi k aktivnostim za aktivno članstvo v ESA zaradi aktualnosti tematik, ki se obravnavajo v okviru ESA in njenih delovnih teles; pobuda je bila potrjena in realizirana. Slovenska bančna skupnost bo kot aktivna članica v ESA del pomembnega foruma za razpravo, izmenjavo znanja in informacij ter krepitev zmogljivosti, predvsem na rednih četrtletnih srečanjih, imela pa bo tudi možnost za aktivno komunikacijo med članicami ob sestankih.

Informatika in informacijska varnost

Aktivnosti na področju informatike in informacijske varnosti so pomembno povezane z razvojem tehnologije in podpora tako rekoč vsem poslovnim procesom, ne nazadnje pa tudi z izpolnjevanjem vse večjih regulatornih in varnostnih zahtev. Na tem področju sta v letu 2024 delovala odbor za informatiko in odbor za informacijsko varnost.

Informacijska varnost

Na področju informacijske varnosti so bile tudi v letu 2024 ključne naslednje aktivnosti:

- izmenjava informacij in izkušenj v zvezi z informacijsko varnostjo,
- oblikovanje priporočljivih rešitev za obvladovanje tveganj,
- obravnava vprašanj, ki se nanašajo na digitalno operativno odpornost, obvladovanje tveganja tretjih oseb in poročanje o incidentih,
- sodelovanje s Policijo in nacionalnim varnostnim centrom SI-CERT pri izmenjavi podatkov o prevarah in incidentih, še posebej v povezavi z digitalnimi goljufijami,
- obravnava stresnih testov kibernetске odpornosti,
- obravnava dokumenta Baselskega odbora za bančni nadzor o digitalnih goljufijah in bančništvu ter oblikovanje pripomb, vključno s sodelovanjem pri pripravi skupnih pripomb EBF,
- obravnava pobude za zmanjšanje tveganj finančnih prevar in izmenjava informacij o aktualnih oblikah prevar,
- obravnava vdorov z zlonamerno programsko opremo,
- obravnava vprašanj o digitalni identiteti in plačilnih sistemih,
- obravnava vprašanj o umetni inteligenci v finančnem sektorju in kriminalnih dejanjih v zvezi z uporabo mobilnih naprav za izvajanje goljufij,
- obravnava varnostnih ukrepov,
- obravnava vprašalnika za zunanjega izvajalca z vidika uredbe o digitalni operativni odpornosti (DORA),
- vzpostavitev instanc MISP (Malware Information Sharing Platform) v bankah in izmenjava informacije o aktualnih oblikah goljufij,
- sodelovanje z relevantnimi institucijami in aktivno spremljanje evropskih predpisov,

- obravnava redne Europolove kibernetске novice ter spremljava aktivnosti skupine za kibernetско varnost v okviru EBF.

Sredi aprila, ob povečanju števila napadov DDoS (napadi porazdeljene zavrnitve storitev) na spletne strani slovenskih institucij, je bila izvedena izredna seja, kjer je bila skupaj s predstavniki Banke Slovenije in SI-CERT-a obravnavana pripravljenost slovenskih bank na tovrstne napade.

Obravnavane so bile tudi spremembe zakonodaje, še posebej tiste, ki zadevajo področje varnosti:

- posvetovalni dokumenti ESA o uredbi DORA ter tehnični standardi v okviru DORA,
- predlog uredbe PSR,
- predlog Zakona o informacijski varnosti in
- predlog Zakona o kritični infrastrukturi.

Krepili smo sodelovanje z različnimi deležniki, odzvali pa smo se tudi na prošnjo madžarskega bančnega združenja v zvezi s škandalom z Apple Payem in prošnjo EBF za informacije o izpadih IT v evropskih bankah.

Sodelovanje z državnimi institucijami, Policijo in evropskimi organi je bilo ključno pri obvladovanju kibernetских groženj in varovanju finančnega sektorja pred spletnimi prevarami.

Delo pa je bilo usmerjeno tudi v podporo kampanji Pazi.se ter sodelovanje v programih opismenjevanja in ozaveščanja.

Informatika

Aktivnosti na področju informatike prispevajo k razvoju in digitalizaciji bančnega sektorja ter izboljšanju varnosti poslovanja. Delo se je osredotočalo na izmenjavo informacij, spremljanje zakonodaje in standardov, razvoj informacijskih tehnologij v bančništvu ter usklajevanje stališč, izmenjavo informacij in pripravo na implementacijo novih tehnoloških rešitev ter zakonodajnih zahtev.

Ključne aktivnosti v letu 2024 so bile:

- aktivnosti mešane delovne skupine, sestavljene iz predstavnikov članic in Banke Slovenije. Glavni poudarek dela je bil na reševanju izzivov pri poročanju ter na oblikovanju praktičnih rešitev na področju digitalizacije in varnosti poslovanja;
- spremljanje in obravnava aktivnosti v zvezi z digitalnim evrom;
- obravnava predstavitve platforme, ki omogoča zbiranje in analizo podatkov ESG;
- obravnava vprašanj, povezanih z uporabo umetne inteligence v bančnem poslovanju;
- sodelovanje v okviru mešane delovne skupine za poročanje, ki se je osredotočalo na prenovo statističnega poročanja bank;
- obravnava upravljanja medpodjetniškega komunikacijskega vmesnika v bankah in hranilnicah.

Na področju zakonodaje in predpisov smo obravnavali:

- predlog akta o umetni inteligenci,
- osnutek smernic za elektronsko dostopnost do bančnih storitev, kot jih določa novi Zakon o dostopnosti do proizvodov in storitev za invalide,
- predlog uredbe o okviru za dostop do finančnih podatkov (FIDA), ki vključuje zahteve glede:
 - dostopa do finančnih podatkov,
 - upravljanja soglasij uporabnikov,
 - varnosti in zaščite podatkov,
 - standardizacije podatkov,
 - podpore inovacijam ter
 - poročanja in skladnosti.

Uvedba FIDA bo za banke pomenila dodatne stroške, povezane z varnostjo in tehnološkimi nadgradnjami.

Združenje je postalo član Slovenskega nacionalnega organa za standarde. V tehnični odbor SIST/TC UI sta bila imenovana dva predstavnika (iz NLB in OTP).

Odbor za informatiko je skozi leto deloval kot forum za usklajevanje stališč, izmenjavo informacij ter pripravo na implementacijo novih tehnoloških rešitev in zakonodajnih zahtev.

Pravni posli, skladnost poslovanja, varovanje podatkov, preprečevanje pranja denarja in etika

Področje vključuje aktivnosti, povezane z zagotavljanjem pravnega poslovanja Združenja, kot so interne delovnopravne zadeve, objave po Zakonu o medijih v Uradnem listu RS za revijo Bančni vestnik, posodobitev podatkov v registru transparentnosti, usklajevanje z zunanjim revizorjem, izbor revizorja za prihodnja tri leta, spremljanje postopka za vpis etažne lastnine v zemljiško knjigo in delitev stavbe, spremljanje izvedbe prenove stopnišča, elektroinstalacij ter zamenjave vhodnih vrat v stavbo ter pri tem sodelovanje z upraviteljem in zunanjimi izvajalci, aktivnosti v zvezi z novostmi pri uresničevanju pravice do odklopa po noveli Zakona o delovnih razmerjih, prenova sporazuma z lizinškimi članicami ter sodelovanje pri vrsti drugih aktivnosti, ki so potekale na različnih področjih delovanja Združenja.

Poleg vsebin, povezanih z zagotavljanjem pravnega poslovanja Združenja, področje zajema tudi delo odborov za pravne posle, skladnost poslovanja, preprečevanje pranja denarja, etiko in tudi področje varovanja podatkov. V okviru odbora za pravne posle so delo nadaljevale tri delovne skupine (za priporočilna Navodila za izvrševanje sklepov o izvršbi pri bankah in Navodila za izvršnice ter Navodila o posredovanju zaupnih podatkov).

Tudi v letu 2024 je bilo med ključnimi nalogami Združenja spodbujanje integritete, etike in korektnega sodelovanja z različnimi deležniki. Aktivnosti so bile osredotočene na obvladovanje številnih izzivov, povezanih z uvajanjem novih regulativnih zahtev, zagotavljanjem skladnosti poslovanja, ozaveščanjem o kibernetiskih plačilnih prevarah ter z zagotavljanjem zaščite pred tveganji v skladu s smernicami za preprečevanje pranja denarja (AML) in varstva osebnih podatkov (GDPR). Naša prizadevanja ostajajo usmerjena v izboljšanje transparentnosti, varnosti in skladnosti poslovanja ter v nadaljnjo krepitev zaupanja v bančni sektor.

Pravni posli

Poleg aktivnosti, povezanih z delovanjem Združenja, kot so sklic skupščine in sej nadzornega sveta Združenja ter druga opravila, je bilo delo na področju pravnih poslov usmerjeno v spremljavo aktualnih zakonodajnih novo-

sti. V ospredje gre postaviti zbiranje, usklajevanje in posredovanje pripomb glede:

- noveliranja Zakona o obnovi, razvoju in zagotavljanju finančnih sredstev,
- novele Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju,
- Zakona o bančništvu,
- novele Zakona o reševanju in prisilnem prenehanju bank,
- Zakona o sistemu jamstva za vloge,
- novele Zakona o zemljiški knjigi in
- spremembe Zakona o kazenskem postopku.

Navajamo ključna vsebinska področja naših aktivnosti:

- obravnava Zakona o obnovi, razvoju in zagotavljanju finančnih sredstev, kjer je bilo veliko časa namenjenega preučevanju ustavnosti 78. člena zakona, ki je uvedel davek na bilančno vsoto. Pobuda za presojo ustavnosti je bila vložena na Ustavno sodišče RS pred poletjem 2024, kasneje pa so bili pripravljeni in ustavnemu sodišču poslani še odgovori na navedbe Vlade RS in Državnega zbora RS v zvezi z ustavno pobudo;
- obravnava več strokovnih ustavnih vprašanj na področju kreditov v švicarskih frankih, predvsem glede ničnosti celotne pogodbe zaradi ničnosti posameznega pogodbenega določila in glede zastaranja kondicijskega zahtevka zaradi ničnosti pogodbe;
- sodelovanje pri pripravi posebne ponudbe socialno šibkejšim jemalcem kreditov v švicarskih frankih;
- obravnava pravnih vprašanj kolektivnih tožb;
- obravnava vprašanj glede zapiranja oziroma neodpiranja transakcijskih računov pravnim in fizičnim osebam;
- obravnava pobude za odpiranje (fiduciarnih) računov pašnim skupnostim in nekaterim drugim deležnikom na trgu;
- obravnava pobude za širitev reševanja sporov na pravne osebe prejemnike plačil; pobuda kasneje ni bila sprejeta. Omeniti je treba še sodelovanje pri obravnavi PSR/PSD3;
- v okviru delovnih skupin (izvršbe, izvršnica, poizvedbe) je bila izvedena vrsta usklajevanj in izmenjav dobre prakse;
- izmenjava izkušenj pri uporabi ustreznih kod iz šifranta kod na področju izvrševanja sklepov o izvršbi;
- oblikovanje definicije pravnega tveganja;

- priprava osnutka izjave države v zvezi s primerom SEU C-471/24 (WIBOR, pojasnilna dolžnost) in
- redna izmenjava informacij o novejši sodni praksi.

Pri razreševanju posameznih vprašanj je Združenje sodelovalo tudi z Vrhovnim sodiščem RS, Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Finančno upravo RS. Na Vrhovno sodišče RS je bila poslana pobuda za čim hitrejšo digitalizacijo pravosodja v civilnih postopkih in prehod na elektronsko poslovanje.

Pripravljeni sta bili:

- novela Navodila glede posredovanja zaupnih podatkov in pripadajoče tabele, ki je upoštevala spremembo Zakona o kazenskem postopku,
- in novela Navodila o izvrševanju sklepov o izvršbi pri bankah, ki je upoštevala spremembo Zakona o davčnem postopku.

Skladnost poslovanja

Aktivnosti so bile usmerjene predvsem v:

- obravnavo ter izmenjavo izkušenj in prakse v zvezi z različnimi strokovnimi vprašanji,
- sodelovanje pri oblikovanju smernic za (fizično in digitalno) dostopanje invalidov do bančnih storitev,
- spremljavo interventne zakonodaje,
- izmenjavo dobre prakse pri digitalizaciji postopkov skladnosti ter izmenjavo mnenj o dejavnikih ESG in trajnostnem razvoju,
- oblikovanje komentarjev k predlogom smernic EBA o ESG.

Varovanje podatkov (forum DPO)

V okviru foruma DPO (pooblaščenec za varstvo osebnih podatkov) sta potekali obravnavi vprašanj o varstvu osebnih podatkov in izmenjava dobre prakse. Posebej omenjamo sodelovanje pri oblikovanju člena za novelo Zakona o bančništvu za dostop do registrov.

Preprečevanje pranja denarja

Delovanje področja je bilo usmerjeno v:

- obravnavo vprašanj pri izvajanju Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma,
- izmenjavo mnenj in dobre prakse glede Uredbe (EU) 2023/1113 (o informacijah, ki spremljajo prenose sredstev in nekaterih kriptosredstev),
- obravnavo vprašanj o zahtevah AML oziroma zapiranju ali neodpiranju računov strankam (pravne in fizične osebe) ter odpiranju fiduciarnih računov,
- izvajanje omejevalnih ukrepov oziroma finančnih sankcij (uvedenih zaradi ruske agresije na Ukrajino),
- vprašanja o sodelovanju z obrambno industrijo,
- vprašanja glede de-risking smernic in predvsem glede prihajajočih sprememb pri procesiranju takojšnjih plačil ter potrebnih aktivnostih po direktivi AML,
- uspešno so bile razrešene tudi dileme pri poročanju Uradu RS za preprečevanje pranja denarja in nejasnosti pri delovanju registra eRDL (Register dejanskih lastnikov),
- na podlagi ugotovitev iz prakse smo informacije izmenjali s Policijo,
- začele so se priprave na novo ocenjevanje Moneyvala, odbora strokovnjakov za oceno ukrepov proti pranju denarja in financiranju terorizma v okviru Sveta Evrope, izveden je bil tudi sestanek z ministrstvom za finance ZDA o omejevalnih ukrepih in sankcijah (upoštevanje liste ameriškega urada za nadzor tujih sredstev OFAC),
- pod okriljem centralne banke so se nadaljevale aktivnosti za posodobitev nacionalne ocene tveganja z vidika pranja denarja/financiranja terorizma (NOT).

Največji izziv v letu 2024 so bile ravno prihajajoče spremembe pri procesiranju takojšnjih plačil v povezavi s preprečevanjem pranja denarja in financiranja terorizma, zato so bile organizirane tri delavnice (tudi z udeležbo predstavnikov izvajalcev plačilnega prometa in centralne banke), na katerih so banke in hranilnice izmenjale svoja stališča in predstavile priprave na prihajajočo novost.

Odbor za etično ravnanje

Odbor za etično ravnanje, ki je bil ustanovljen v letu 2018, se v letu 2024 ni sesal, saj ni prejel nobene prijave kršitev, kar potrjuje uspešno uveljavitev etičnih smernic in dosledno spoštovanje integritete med članicami Združenja.

Socialno partnerstvo

Področje zajema predvsem aktivnosti za učinkovito izvajanje kolektivne pogodbe in izboljšanje socialnega dialoga, ki jih koordinirata odbor za kolektivno pogodbo dejavnosti bančništva (odbor za KPDb) in kadrovski forum.

Med pomembnejše zadeve, ki se jim je Združenje posvečalo v letu 2024, sodijo tudi dejavnosti na področju kolektivnega dogovarjanja oziroma socialnega partnerstva, ki potekajo v okviru odbora za KPDb, katerega člani so bili s sklepom nadzornega sveta pooblaščen za pogajanja s Sindikatom bančništva Slovenije in Sindikatom NLB.

Povzemamo dogajanje v zvezi s kolektivno pogodbo dejavnosti v letu 2024:

- Januarja 2024 so se zneski najnižjih osnovnih plač iz tarifne priloge h Kolektivni pogodbi dejavnosti bančništva Slovenije (KPDb) uskladili za 90 odstotkov letne inflacije leta 2023, kar pomeni za 3,78 odstotka, saj je inflacija znašala 4,2 odstotka. Način, roke in odstotek usklajevanja osnovnih plač pri delodajalcu pa se dogovorijo v kolektivni pogodbi pri delodajalcu ali s pisnim dogovorom med delodajalcem in sindikatom oziroma delojemalci na zboru delavcev, če pri delodajalcu sindikat ni organiziran.
- V letu 2024 so se nadaljevala pogajanja za sklenitev nove tarifne priloge in se končala s podpisom tarifne priloge h KPDb za leto 2024, ki je bila nato registrirana pri Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter objavljena v Uradnem listu RS.
- Nova tarifna priloga h KPDb je prinesla nekoliko višje zneske jubilejnih nagrad in višjo solidarnostno pomoč delodajalca ob smrti delavca.
- Ker je bila nova tarifna priloga sklenjena z veljavnostjo do 31. decembra 2024, so se v drugi polovici leta že začele priprave na nova pogajanja za sklenitev tarifne priloge za naprej. Pogajalski skupini sta izmenjali svoje predloge, vendar v letu 2024 še nista začeli pogajanj.

- V okviru odbora je bil pripravljen tudi izhodiščni okvir za besedilo člena, ki bi v KPDb na panožni ravni uredil novo pravico do odklopa, vendar v letu 2024 ni prišlo do formalnih pogajanj za umestitev člena v kolektivno pogodbo dejavnosti.

Na kadrovskem področju pa so bile ključne naslednje aktivnosti:

- izmenjava izkušenj in dobre prakse,
- sodelovanje v anketi o absentizmu na delovnem mestu,
- ob sodelovanju zunanjega izvajalca so bile zbrane pobude za izvedbo nove raziskave o plačah v bankah in hranilnicah, vendar zaradi določenih razlogov kljub vrsti aktivnosti raziskava ni bila izpeljana, ampak je prestavljena v leto 2025.

Lizinška dejavnost

Aktivnosti, povezane z lizinško dejavnostjo, pokrivajo naslednja področja: prepoznavnost in ugled; motorna vozila; nepremičnine; preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma; davki, računovodstvo in restrukturiranje terjatev; statistika in poročanje; varstvo potrošnikov in centralni kreditni register.

Za lizinško dejavnost v Sloveniji je še vedno najpomembnejše področje lizing motornih vozil.

V letu 2024, tako kot že nekaj časa prej, nismo zaznali izrazito negativnih medijskih objav o lizinški dejavnosti, ki bi prizadele njeno prepoznavnost in ugled. Pojavljali so se posamezni negativni zapisi v zvezi z izvajanjem sodbe v primeru »Lexitor« in prakso lizinških družb, ki naj ne bi bila skladna s to sodbo; objave so izzvenele, ko je Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport kot pritožbeni organ izdalo za lizinško dejavnost pozitivni odločbi, sicer po predhodno izdanih dveh negativnih odločbah Tržnega inšpektorata RS, v svojih odločbah je ministrstvo ugotovilo, da ravnanje lizinških družb nima nobenih znakov zatrtih prekrškov.

V dejavnosti smo bili priča nadaljnji konsolidaciji.

V letu 2024 kot najpomembnejše navajamo naslednje aktivnosti:

- obravnava vprašanj, povezanih s povečevanjem deleža električnih vozil, še zlasti nihanje oziroma upadanje njihovih cen, vstop novih, predvsem kitajskih proizvajalcev na trg, težave evropske avtomobilske industrije in podobno. O teh temah smo razpravljali tudi na ravni Leaseurope, vključno z vpeljavo standardov ESG, izpolnjevanjem teh standardov in poročanjem;
- obravnava pravnih vprašanj registracije motornih vozil, ki jih odpira aktualna nedomišljena in lizinški dejavnosti neprilagojena procedura, kar na koncu povzroča težave tako liziškim družbam kot državnemu proračunu;
- aktivnosti, povezane z reševanjem vprašanj tako imenovane vinkulacije, v sodelovanju z zavarovalnicami;
- obravnava vprašanj množičnega vrednotenja nepremičnin za potrebe kreditiranja;
- obravnava vprašanj s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma v okviru implementacije Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma;
- obravnava dilem, tudi s pomočjo zunanjega davčnega svetovalca, pri odpovedi pogodb in s tem povezanim obračunavanju DDV, upošteva mnenje Finančne uprave RS in novo sodno prakso Sodišča EU o tej zadevi;
- obravnava nejasnosti pri poslih prodaje in povratnega najema (»sale and lease back«), upošteva usmeritve Finančne uprave RS, ter tudi vprašanj v zvezi s kolizijo davka na finančne storitve in DDV;
- obravnava računovodskega standarda MSRP 16 – Najemi, ki vpliva tudi na liziško poslovanje;
- obravnava vprašanj knjiženja poslov operativnega najema;
- stalna izmenjava informacij in prakse pri varovanju podatkov in implementaciji Zakona o varstvu osebnih podatkov;
- spremljava poročanja Banki Slovenije in statistike, kjer Banka Slovenije v letu 2024 ni ugotavljala posebnosti, bila pa so obravnavana vprašanja primerljivosti celotne slike statistike za liziški trg ter racionalizacije poročanja in pridobivanja podatkov tudi za druge odjemalce, kot sta Statistični urad RS in Agencija RS za javnopravne evidence in storitve;
- spremljava sprememb na področju varstva potrošnikov in obravnava vprašanj, povezanih z implementacijo sodbe v primeru »Lexitor«;

- obravnava vprašanj o kreditnem registru SISBON, predvsem v zvezi z nezmožnostjo identifikacije stranke za vpogled v SISBON na daljavo, čeprav je za namene preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma to mogoče, ter komunikacija z Banko Slovenije, Informacijskih pooblaščenecem in Ministrstvom za finance o tem;
- obravnava vprašanj in pogovori z različnimi institucijami o implementaciji avtomatiziranega in racionalnega pridobivanja podatkov iz Centralnega registra prebivalstva oziroma od Finančne uprave RS, zavarovalnic in podobno, kar naj bi zmanjšalo možnosti goljufij, izhajajočih iz nepovezanih in kreditodajalcem nedostopnih podatkov oziroma vsaj ne pravočasno dostopnih.

Ključne aktivnosti na področju zakonodaje:

- oblikovan je bil predlog za področje potrošniške zakonodaje, s katerim bi nedvoumno uredili razmerja med finančnim lizingom kot finančno storitvijo in prodajo na obroke oziroma prodajo z odloženim plačilom, vendar predlog ni bil sprejet, čeprav je bil podprt z zakonodajnimi rešitvami primerljivih držav, enako tudi ne predlogi potrošniških organizacij v zvezi s tem;
- oblikovani so bili predlogi v procesu sprememb Zakona o obveznih zavarovanjih v prometu v zvezi s problematiko nezavarovanih vozil tudi pri obveznem zavarovanju vozil;
- oblikovani so bili predlogi za izboljšanje zakonodaje v procesu sprememb insolvenčne zakonodaje, in sicer kot Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilni poravnavi;
- posebno intenzivno, z začetkom že konec leta 2023, je potekalo delo pri implementaciji direktive proti izogibanju davkov v Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb, kjer je bila ob podpori zunanjih davčnih svetovalcev v »mali reformi davčne zakonodaje« na koncu uspešno odpravljena dvojnost obdavčitve, z odpravo »tanke kapitalizacije« in zadržanjem ureditve samo po novejši direktivi v obliki »presežnih obresti«, kar je za liziško dejavnost krona vsaj 15-letnih prizadevanj na tem področju.

Tudi v letu 2024 je sodelovanje na mednarodni ravni sistemsko potekalo z Leaseurope in pri nekaterih vprašanjih tudi s sestrsko organizacijo Eurofi-

nas. Pri posameznih konkretnih zadevah pa smo se povezovali tudi z drugimi kolegi, predvsem italijanskimi, avstrijskimi in hrvaškimi.

V letu 2024 so potrošniki sprožili en postopek zoper zatrjevano neskladno poslovanje na področju lizinške dejavnosti.

Članstvo v nacionalnih in mednarodnih organizacijah

Za uresničevanje poslanstva Združenja, tudi kot zastopnika lizinške dejavnosti, je ključno sodelovanje z različnimi deležniki tako znotraj nacionalnih meja kakor v Evropi in globalno, zato se pomemben del aktivnosti Združenja povezuje z delom v nacionalnih in mednarodnih organizacijah ter delovnih telesih ali pobudah. V letu 2024 je Združenje postalo tudi aktiven član ESA (European SWIFT Alliance). Združenje je član in aktivno deluje v naslednjih nacionalnih in mednarodnih organizacijah, delovnih telesih in pobudah:

